

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України
з питань освіти, науки та інновацій

23 вересня 2026 року

Веде засідання Голова Комітету БАБАК С.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, шановні колеги. Розпочинаємо засідання Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій.

Шановні колеги, сьогодні в порядку денному чотири питання.

Перше. Про проєкт Закону України про Державний бюджет України на 2027 рік.

Друге. Про проєкт Закону України про внесення зміни до Закону України «Про повну загальну середню освіту» щодо забезпечення прав учнів завершити здобуття повної загальної середньої освіти у тому самому закладі загальної середньої освіти, в якому вони розпочали здобуття відповідного рівня освіти.

Третє. Альтернативний до нього проєкт Закону України про внесення зміни до розділу Х «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про повну загальну середню освіту» щодо забезпечення прав учнів, які розпочали здобуття базової середньої освіти у 20/21 та 21/22 навчальних роках, завершити здобуття повної загальної середньої освіти без зміни закладу загальної середньої освіти.

І четверте – «Різне».

Шановні колеги, чи є зауваження, пропозиції до порядку денного? Якщо немає, то прошу проголосувати.

Хто – за?

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ЛИС О.Г. Лис – за.

ПППА Н.Р. Піпа – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Рішення прийнято одноголосно.

Є пропозиція: для того, щоб ми не затримували тих, хто у нас на другому і третьому питанні, давайте почнемо з другого і третього, якщо ви не заперечуєте, а потім перейдемо до розгляду державного бюджету.

Да, Іван Григорович.

КИРИЛЕНКО І.Г. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, да. Дякую, Іван Григорович.

Є пропозиція їх досить швидко пройти. І будемо, якщо будуть виступаючі, то регламент буде там 30 секунд або хвилина для того, щоб ми просто швидко його пройшли. Питання вже узгоджено між всіма і на підкомітеті зокрема. Так що немає заперечень, да, можемо переходити?

Отже, тоді переходимо до пункту другого і пункту третього. Я пропоную їх об'єднати в обговоренні. Приймати рішення ми будемо, звісно, по кожному окремо. Немає заперечень? Немає.

Тоді переходимо до пункту другого. Про проєкт Закону України про внесення зміни до Закону України «Про повну загальну середню освіту», далі не буду зачитувати, реєстраційний номер 15082. І пункт третій: альтернативний до нього проєкт Закону реєстраційний номер 15082-1.

Я, напевно, не знаю, чи є з нами Лариса Миколаївна Білозір. Немає, да? Тоді я теж, напевно, не буду виступати від авторів. Обидва закони всім відомі, співдоповідачем буде Сергій Валерійович Колебошин. Коротко нам розкаже, яка ситуація, і ми приймемо рішення. Дякую.

КОЛЕБОШИН С.В. Добре. Дякую, Сергій Віталійович. Дякую, колеги.

Дійсно, законопроєкти всім відомі, проблема, яку вони вирішують, теж всім відома. Це можливість дітям, які вчаться ще по програмах дворічної старшої школи, довчитися в тих закладах, де вони перебуватимуть чи перебувають на момент, скажімо так, початку реформи чи на момент набору в 10-11-й клас, давайте так, бо діти можуть переходити з закладу в заклад.

Два законопроєкти 15082 і 15082-1 були в той чи інший спосіб направлені на вирішення цієї проблеми, на можливість довчитися там і можливість видати закладам документи про повну загальну середню освіту, це була головна проблема. І фактично ми, я нагадаю, взяли певну павзу для того, щоб подивитися і

на ту кількість дітей, які будуть набрані такими закладами. Дякуємо Міністерству освіти і науки за оперативне опрацювання. Ця кількість виявилася. з моєї точки зору, точніше, з моїх очікувань набагато більшою насправді, ніж я очікував, вона під сто тисяч десь. І це багато, і це значить, що цю проблему треба вирішувати. Звісно, да, це невеличкі... . Да, навіть більше. Там просто по-різному можна рахувати, але сама та категорія проблеми, яку ми вирішуємо, я десь, думаю, під сто. Бо там ще деякі такі, які такі в «сірій» зоні. Тому, власне кажучи, враховуючи це, враховуючи необхідність поставити певні запобіжники щодо того, щоб неперервною була і реформа старшою профільною школою трирічна, і для того, щоб діти, які йдуть у 10 клас по трирічній старшій профільній школі вчилися вже в тих закладах, в яких вони мають вчитися згідно Закону «Про повну загальну середню освіту», На підкомітеті виникла пропозиція обидва ці законопроекти відхилити і нам комітетом зареєструвати версію депутатську, яка з точки зору проблеми і шляхів вирішення абсолютно тотожна тому, що записано в 082 і 082-1, вона додає тільки певні чіткі роз'яснення, в який спосіб заклад буде отримувати додаткову ліцензію для того, щоб видати документи про повну загальну середню освіту, і містить запобіжники для того, щоб діти, які йдуть по трирічній програмі, вчилися вже в тій мережі, в якій мають вчитися згідно Закону «Про повну загальну середню освіту». Все інше в цих формулюваннях фактично повторює ті законопроекти, які ми зараз обговорюємо. Фактично... . Да, Іван Григорович.

КИРИЛЕНКО І.Г. Ну, колізія яка регламентна? Тоді ми змушені розглядати в залі, відхилити, і тільки після того ми можемо вносити новий законопроект. Або другий варіант: в один із цих двох законів, 116 стаття, ми вносимо ту зміну, яку ви говорите, для того щоб не стримувати процес.

Я чого, Сергій Віталійович, так говорю? Терміни альтернативних минули, тому чи можемо ми... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні-ні, можемо, Іван Григорович...

КИРИЛЕНКО І.Г. Скажіть тоді.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я зрозумів. Ми можемо, тому що ми реєструємо, на базі двох законопроектів ми реєструємо депутатський. У нас у висновку комітету

буде: перший і другий відхилити, третій, депутатський, прийняти за основу і в цілому. Текст узгоджений, тому проблем немає. Вони будуть розглядатися одночасно в залі, і буде розглядатися в першу чергу, ставитися на голосування «дешний» законопроект, депутатський, тому що його комітет підтримує. І якщо не набере «дешний» законопроект голосів, тоді ми повертаємося до двох відхилених в залі, ви ж розумієте.

КОЛЮХ В.В. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Може, ми витратимо ще місяць. Тому що ми відкликаємо, якщо ми потім зареєструємо новий, до нього будуть альтернативні, Валерій Вікторович. Це час на альтернативні. Якщо ми зараз їх рішенням комітету відхиляємо і реєструємо одразу «дешку», і приймаємо по ній рішення, то не треба альтернативних, до «дешки» вони не подаються.

Шановні колеги, чи є ще хтось, хто хоче виступити з цього приводу, з цих законопроектів? Якщо ні, то переходимо до голосування.

Шановні колеги, секретаріат комітету об'єднав висновок комітету по обох законопроектах. Він вам всім надісланий. Якщо коротко, я дуже коротко скажу: ми відхиляємо законопроект 15082, відхиляємо законопроект 15082-1, реєструємо депутатський і комітетський законопроект і рекомендуємо його прийняти за основу і в цілому. Хто – за? Прошу проголосувати.

_____. Підтримую.

ПППА Н.Р. Піпа – за.

ГРИШИНА Ю.М. Гришина – за.

ВОРОНОВ В.А. Воронов, підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Рішення прийнято одноголосно.

Іван Григорович.

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергій Віталійович, просимо голову комітету чи міністра повідомити широкій громадськості.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Обов'язково. Я пропоную... .

КИРИЛЕНКО І.Г. Якогога швидше, якогога швидше.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, я пропоную це зробити всім, тому що насправді суспільство чекає цього закону, чекає зараз. Воно чекало і раніше, да, але ми говорили з вами на засіданні комітету про те, чому ми його відклали до вересня місяця, для того щоб не зламати реформу, яка набирала обертів. Зараз ми зрозуміли, отримали всі цифри, бачимо масштаби, бачимо, що, да, воно потребує цього. Дітям в будь-якому разі потрібно випуститися, отримати документ про повну загальну середню освіту. Тому, як ми і домовлялися, як і обіцяли, все робимо у вересні, в жовтні будемо голосувати.

Андрій Петрович, будь ласка.

БУТЕНКО А.П. Колеги, я хочу подякувати за підтримку цього законопроекту. Ми з перших днів призначення нової команди міністерства працювали разом над ним, була ідея це врегулювати законодавчими... підзаконними нормативними актами Міністерства освіти. Але дякую за швидку ініціативу підхоплення цього комбінованого законопроекту, який вирішить це питання. тому тут ми на одній сторінці, ми всі разом. Дякую велике за підтримку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Андрій Петрович. Дякую, колеги.

ГРИШИНА Ю.М. Сергій Віталійович!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да.

ГРИШИНА Ю.М. Колеги, доброго дня. Я просто бачу, Лариса Миколаївна підключилася. Може... .

_____. Ми надавали слово.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, ну, колеги, ми надавали слово обом авторам, да. Ми дякуємо і їй за ініціативу, і нашим колегам за ініціативу. Дві ініціативи були.

БІЛОЗІР Л.М. Колеги, я підтримую. Я підтримую все, що тут сьогодні вирішили. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми якраз для того, щоб не ображати обидва авторські колективи, вирішити не взяти будь-який з цих законів і змінити його рішенням комітету, а вирішили зареєструвати «дешку», так буде чесніше по... для обох команд авторів законопроекту. Наша задача: шашечки чи ехать, в нас ехать.

Дякую, колеги. Переходимо до першого пункту порядку денного. Про проект Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік» (реєстраційний номер 16000), поданий Кабінетом Міністрів України. Доповідачем є Андрій Петрович Бутенко – Міністр освіти і науки України, співдоповідачем буде голова комітету. Пане Андрію, будь ласка, вам слово.

БУТЕНКО А.П. Дякую, Сергій Віталійович.

Доброго дня ще раз всім колегам. Дякую за таку увагу і можливість сьогодні попрацювати разом над проектом Державного бюджету і доопрацювати його. Хочу відразу зазначити, що наша команда, коли вже фіналізувала проект Державного бюджету, розуміла, що змінилася фінансова ситуація в країні і врахувала ці моменти. І дещо від перших ідей ми змушені були відходити. Разом з тим, хотіли б обговорити низку важливих і ключових напрямів фінансування, які, на наш погляд, потребували додаткової уваги, і ми сподіваємося тут на підтримку комітету. Насамперед це виплата педагогам заробітних плат з урахуванням підвищення, ухваленого у 2026 році, нормативних актів. Ми маємо на освітню субвенцію 192,8 мільярда. Для врахування всіх важливих моментів і закладення подальшого зростання ми заклали ще 32 мільярди.

Розширення спеціальної підтримки учнів і студентів на харчування 1-11-х класів, наразі є 19,4 мільярда. На академічні стипендії курсантам, аспірантам, докторантам ми заклали 9,4 мільярда і просимо додатково... А, це уже додатково ми додали, я перепрошую, 2,8 мільярда порівняно з минулим роком. Підтримка дітей з особливими освітніми потребами, ми додали 45 мільйонів до цієї програми, і зараз маємо 495 мільйонів. Розвиток кадрового потенціалу України, підготовка фахівців у закладах фахової вищої... передвищої освіти наразі є 7,9 мільярда на підтримку цієї програми, це майже на 3 мільярди більше ніж минулого року. Для закладів вищої освіти додалося 8,2 мільярда, в цілому програма там приблизно 28,4 мільярда.

Безпека навчання і доступ до очного формату, облаштування укриттів, оновлення просторів Нової української школи, модернізація їдалень, закупка обладнання для харчоблоків і шкільні автобуси, обладнання майстерень – все це потребує уваги. І тут колеги, відверто, ми сподіваємося на спільну роботу і підтримку. Тому що ми хотіли залишити ці витрати принаймні на рівні минулого року. Тому що зараз в проєкті вони дещо нижчі в дискусіях, а я сподіваюся, що, можливо, ми вийдемо... бо нам потрібні нові бомбосховища, нам потрібно нові протирадіаційні укриття, підземні школи і добудувати ті, що вже розпочали роботу, тому є певна потреба.

В цілому для того, щоб закрити цей напрямок і інші напрями, на які ми сподіваємося, ми б хотіли разом попрацювати і додати до цього бюджету приблизно 3,6 мільярда у поточному році. Ми готові обговорювати деталі і говорити по різних напрямках і по конкретних програмах. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Андрій Петрович.

Вибачте, я незаслужено пропустив Міністерство фінансів, і тому, з вашого дозволу, зараз надам слово заступнику міністра фінансів пану Роману Єрмоличеву. Роман Володимирович, будь ласка, вам слово.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Дякую, Сергій Віталійович. Мабуть, все хорошо, раз не надали слово, тому все добре із освітнім бюджетом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це ще питань не було.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Я, якщо відверто, там немає слова, то й немає слова, але я все одно хотів би як від міністерства озвучити загальну тенденцію коротко для розуміння ситуації і, звісно, для прийняття подальших рішень, в тому числі по освіті.

Ситуація критична, якщо ми говоримо про 26-й рік, ви чудово бачите, що у нас зараз взагалі відсутні кошти на єдиному казначейському рахунку внаслідок відсутності міжнародної підтримки. Тому всі видатки капітального характеру станом на зараз вони призупинені, фінансується лише тільки заробітна плата, пенсії і оборонка. На наступний рік також ситуація не покращується. Всі наші міжнародні партнери, звісно, вимагають від нас прийняття відповідних рішень.

Те, що було в 22-23-й рік, просто як підтримки України без таких серйозних прив'язок до виконання якихось зобов'язань, то в цьому році і в наступних роках тенденція змінилася, тобто кожен, умовно, кожен долар їхній прив'язаний до якогось індикатора. Це що макрофін прив'язаний до прийняття законів, що по Ukraine Facility, так само прийняття відповідних рішень.

Щодо загального бюджету, знову ж, колеги народні депутати, щоб ви розуміли в подальших комунікаціях також з міжнародними партнерами, загальна підтримка, яка необхідна для України в наступному році, складає 52,6 мільярда доларів. 52. Тобто не буде цих коштів 52,6, не будуть профінансовані ні заробітні плати вчителям, ні пенсії ні профінансовані, тобто нічого не буде профінансовано, крім оборонки, яку ми профінансуємо за рахунок внутрішніх джерел. Внутрішніх джерел не хватає навіть на покриття тих потреб, які визначені в секторі безпеки і оборони. З цих 52,6, які я озвучив, на сьогодні підтверджені міжнародними партнерами лише 20 мільярдів гривень. 32,6 на сьогодні ми як країна не розуміємо джерел покриття наступних витрат. Звісно, ми комунікуємо з Єврокомісією, з МВФ, у нас є розуміння, і МВФ підтвердило нам цей бюджет, але поки наразі не структурована ця додаткова підтримка. Це коротко по бюджету.

По освіті. Звісно, пан міністр трохи озвучив, я дійсно просто хочу верхніми маками пройти про те, що і ви, мабуть, все проаналізували і подивилися, і, мабуть, побачили, що спільними зусиллями комітету, МОН, в тому числі і уряду за два роки видатки на освіту збільшилися на 132 мільярди гривень. Відверто, це, мабуть, такого не було за будь-які роки незалежності, і, звісно, активна підтримка освіти, вона, ви бачите, навіть у тих показниках, які є. Я розумію, що ми заборгували перед вчителями, і це те, що ми мали це зробити вже давно, але так, дійсно, є пріоритет, який ми можемо реалізувати, але знову за допомогою міжнародної підтримки.

Ми активно працювали в уряді з Міністерством освіти, пан міністр, мабуть, чудово це знає, ми проходились по кожній позиції з Прем'єр-міністром і міністром освіти. Я хотів би просто попросити щодо коректності і послідовності у відповідних діях, оскільки ми по всім цифрам пройшлися, і Міністерство освіти, якщо бачить якусь частину неефективності, що там враховано, звісно, ми можемо перерозподілити і забрати на якісь інші критичні питання. Всі максимальні

потреби ми намагались врахувати, і для мене дивно чути, що зараз Міністерство освіти озвучує як в додаткових потребах. Оскільки ми, я ж кажу, врахували навіть в порівнянні з 2027 роком 50,8 мільярда додаткових коштів. 50,8. Вибачте, але в умовах сьогодення це дуже колосальний ресурс, який ми враховуємо.

Я б хотів знову ж, ми говоримо, ми щорічно говоримо про підвищення коштів, давайте колись поговоримо про ефективність, я розумію, що народні депутати завжди говорять про ефективність, про ефективність використання коштів, які виділяються. Давайте тоді... вибачте, але, мабуть, це предмет дискусії іншої наради. Станом на зараз капітальні видатки 26-го року каса 22 відсотки. Про яке наступне... збільшити нам на 27-й рік, для чого? Щоб ми відволікали кошти бюджету з оборонки на освіту, і вони просто лежать? Давайте по кожній програмі будемо дивитися ефективність використання коштів освіти. Вони ж мають бути спрямовані, понятно, на вчителів, на дітей, на якість, в першу чергу на освіту. Це болить реально і ми намагаємося реально відволікти кошти від оборонки. Буде дискусія знову ж складна у Верховній Раді щодо не підтримки і суттєвої не підтримки підвищення грошового забезпечення, ви це чудово знаєте. І ми намагаємось якось з цим балансувати. Але давайте будемо дійсно коректні і використовувати кошти ефективно. Вибачте за емоції, але просто дійсно воно так відбувається. Дякую, Сергій Віталійович, за надане слово.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Роман Володимирович.

Іван Григорович, ви хотіли?

КИРИЛЕНКО І.Г. У мене репліка невеличка. Пане Романе, є невеличка пропозиція вам для роздумів. Не відповідайте навіть на це питання. Звичайно, ключове питання полягає в тому, де гроші взяти? Міжнародна допомога – бачимо.

Я пропоную вам кілька мільярдів доларів під ногами, просто під ногами лежать, їх треба тільки підняти. 40 мільйонів тонн зерна зібраного продати неможливо. Транспортний коридор заблокований, ніякими ешелонами ми не зможемо стільки вивезти, бо один Рапатах – це судно, яке бере 50 тисяч тонн, уявіть собі, скільки ешелонів треба для того, щоб 50 тисяч тільки перевезти. Але зерновий коридор буде протягом двох-трьох місяців відкритий. Ердоган його відкриє, ми це знаємо, і ви це знаєте.

А зараз ситуація паралітична: ні посівної немає, ні подальшого збирання врожаю немає, обігових коштів у селян немає від слова взагалі. Що робили ми, попередні уряди? Брили позику в Національному банку. Національний банк недавно відзвітував про рекордні золотовалютні резерви. Кожного тижня зараз продає мільярд доларів для підтримки курсу. У нас же інфляція не монетарного характеру, вона виробнича інфляція, це затрати виробників колосальні на все: на логістику, на пальне і так далі, і так далі. Візьміть позику, уряд, у Національному банку на три місяці, визначте державного оператора, купіть це зерно в селян по ринкових цінах. Є Закон про складські розписки, не треба його нікуди везти, воно залишається на відповідальному зберіганні, поки відкриється коридор.

Світовий ринок надзвичайно напружений, неврожай в усьому світі. Наше зерно чекають, навіть в оцей піковий період збирання ціни колосальні, через 3 місяці вони будуть ще більші. Відкриється зерновий коридор, держава продала, повернула позику ще й із запасом. Це кілька мільярдів доларів, які зараз днем с огнем. Який закон вам треба для того, щоби зробили цю операцію? Попередні уряди це робили, я в трьох урядах працював. Позика в Національному банку береться елементарно, елементарно. Тим паче, вона повертається вже до кінця року. Кілька мільярдів доларів, ну, 7-8 мінімум держава може отримати так, за здорово живешь. Урожай вже зібраний. І це тільки половина обмолоченого, ще ж половина – кукурудза, соя і так далі.

Єдиний зараз поставщик валюти – це сільське господарство, це аграрний комплекс. Металургія, ви вчора ж відзвітували, що металургія зруйнована, взагалі живого нема нічого. То давайте зробимо цю операцію, вона ж елементарна, це ж всередині країни. Національний банк України ж, не когось іншого. МВФ, звичайно, погодиться, бо він зараз копійки шукає для нас, а тут ми. Не шукаємо, а заробили вже самі, його тільки продати. Продати – я вам сказав механізм. Це побажання, не відповідайте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іван Григорович.

Шановні колеги, в мене є, поки з нами заступник міністра фінансів, два короткі, але дуже важливі питання. Перше, що стосується освітньої субвенції. На скільки на 27-й рік зараз у бюджеті закладено підвищення заробітних плат вчителям? Пане Роман.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Збережено тенденцію 26-го року, підвищення 20 відсотків, з 1 вересня. Тобто екстрапольовано на 27-й рік. І враховано на 10,91 відсотка підвищення з 1 січня 27-го року. Тобто загальне підвищення за два роки складе 65 відсотків.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей. Але 2027 року зараз теж у бюджеті це підвищення майже на 11 відсотків закладено.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Да, з 1 січня. Якщо будуть змінені підходи, то, звісно, треба по-іншому рахувати. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто це індексація, правильно, наскільки я розумію, грубо кажучи?

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Індексація, да, як по всій бюджетній сфері.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В мене є вдогонку ще одне запитання. Минулого року, ви пам'ятаєте, наше засідання, міністр освіти тоді був інший, але у нас було засідання фракцій з Прем'єр-міністром, з Міністерством фінансів, де ми домовилися про додаткове виділення 4,6 мільярда, якщо мені не зраджує пам'ять, яке передбачалося для того, щоб провести одну з ймовірних реформ заробітних плат через внесення нового закону Кабінетом Міністрів про систему оплати праці у Верховну Раду, і під цими закладали додатковий ресурс 4,6 мільярда. Тому що за нашими всіма спільними розрахунками одна з моделей якраз такого ресурсу і потребувала для того, щоб там вийти на 2,5 мінімальні зарплати.

Але врешті-решт ми цього року не отримали ані законопроекту нового від уряду про нову систему оплати праці, але разом з тим ми і проїли 4,6 мільярда, точніше, Кабінет Міністрів їх дуже успішно відправив, сподіваюся, що на ті ж самі заробітні плати ти, але разом з тим реформи ми не побачили. То у нас була з фракцією велика домовленість про те, що гроші ми виділяємо під реформу. Реформи як такої не сталося, але гроші були витрачені. Чому цього року ми будемо наполягати повернути ці 4,6 мільярда все ж таки під реформу в державний бюджет? Як так сталося, що ми мали домовленість робити реформи і внести законопроект під ці 4,6 мільярда, а врешті решт 4,6 мільярдів просто проїли? Я би

запитав міністра освіти і науки, але він не був тоді на нашій розмові з фракціями і на нашій великій домовленості перед голосуванням бюджету. Тому я запитую, Роман Володимирович, вас, якщо можна.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Сергій Віталійович, звісно, я все пам'ятаю, і ми, дійсно, тоді жваво так комунікували і шукали той ресурс. І ресурс, дійсно, на підняття заробітних плат. І, дійсно, ресурс був збільшений Міністерству освіти, то коректно, щоб Міністерство освіти дало відповідь в даному випадку, що саме і на що було витрачено. Оскільки рішення про ці додаткові ресурси воно було прийнято вже за нового очільника, міністра освіти. Те, що я знаю, то воно також спрямовано на заробітні плати. Те, що це не видно у вигляді якоїсь постанови Кабміну чи закону, ну, мабуть. Але те, що спрямовано саме на заробітну плату, його ніхто не забирав. На наступний рік, звісно, можна наполягати на поверненні кудись цих коштів, але вони як були на заробітні плати, так вони і залишаються, вони ж на медицину не спрямовані.

Якщо говорити про підвищення, яке прогнозувало Міністерство освіти, я думаю, міністр тут більш коректніше скаже, то підвищення з 1 вересня 2027 року на 20 відсотків коштуватиме ще плюсом 15 мільярдів гривень, і на 2028 рік екстраполяція, підвищення навіть того, що було 2027-го, без загального підвищення на 2028 рік, коштує як мінімум ще 30 мільярдів гривень. Тому, звісно, ми зважаємо на ті можливості бюджету і ризики, і відповідно в уряді приймаємо відповідне рішення для того, щоб і підтримати вчителів, і зберегти ті домовленості, які ми обіцяли в першу чергу як Міністерство фінансів. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Тоді давайте, напевно, запитаємо у Міністерства освіти і науки.

Пані Анастасія була і тоді в міністерстві, і зараз в міністерстві, пан Андрій, да, змінився, міністр, два місяці тому, тому відносно, напевно, некоректно буде прямо допитувати міністра, але все одно питання до вас обох. В Законі про Державний бюджет на 2026 рік, окрім виділених 4,6 мільярда, була додаткова стаття про те, що Міністерство освіти і науки, або Кабінет Міністрів в особі Міністерства освіти і науки, розробляє і подає в Верховну Раду новий законопроект про нову систему оплати праці. Я навіть пам'ятаю критику

попереднього міністра в бік комітету, що це зміни, які пропонувалися комітетом до державного бюджету, не опрацьовувалися зі всіма стейкхолдерами, нам потрібен діалог, ми знайдемо рішення. Діалог, пам'ятаю, відбувся десь за два дні до дати, коли спливало це доручення державним бюджетом, і діалог прийшов ні до чого. Врешті-решт ми не маємо ні закону, ні нової системи оплати праці, навіть не маємо пропозицій по великому рахунку, який можна було б взяти за основу і почати принаймні з ними працювати в робочих групах. Єдина притомна пропозиція, яка, в принципі, була за останній рік, це були пропозиції комітету по змінам до державного бюджету, з яких можна було б принаймні почати дискусію і почати дискусію з усіма, включно з профспілками і з усіма іншими. При всьому ставленні різному до наших стейкхолдерів, тим не менше, вони є нашими стейкхолдерами і з ними треба говорити, в будь-якому разі шукати точки дотику і компроміси. Тож в мене питання. Було виділено 4,6 мільярда, пані Анастасія, ви відповідаєте за фінанси, на реформу, і прямо це передбачено однією зі статей Державного бюджету. Врешті-решт добре, що ці 4,6 мільярда пішли на зарплати, а не на пальне, наприклад, але, менше з тим, реформи то немає. То ми вважаємо, то ми як фракція або як комітет повинні, вибачте, як це сприймати, що нас просто обманули? Коли ми виділяємо додатковий ресурс, я пам'ятаю ці дискусії, пам'ятаю наші нічні розмови з Романом Володимировичем, з Міністерством фінансів, пам'ятаю, як важко було тоді знаходити цей ресурс Кабінету Міністрів, да, і це було умовою фракції, яка, власне, виконує функції монобільшості, в тому числі призначає Кабінет Міністрів, ми дали таке доручення, дали під це ресурс, ресурс витрачений – доручення не виконано.

Пані Анастасія, прокоментуйте, будь ласка, бо ця розмова з фракцією буде і цього року, тільки менш приємною.

СОФІЄНКО А.П. Так, як ви і зазначили, дійсно, у бюджеті на 2026 рік була передбачена окрема бюджетна програма з назвою «Підвищення престижності праці освітян», яка загалом передбачала 64 мільярди гривень, власне, на підвищення оплати праці і педагогічних, і науково-педагогічних працівників. Також ви вірно зазначили, що була ідея, і, власне, да, вона була, пропрацьовувалась паралельно з подачею проєкту Державного бюджету на 2026 рік і зміни до галузевих законів «Про освіту», «Про повну загальну середню

освіту» з приводу зміни навантаження педагогічного з 18 до 22 годин, і таким чином тоді б оцей додатковий ресурс 4,6 мільярда ліг в основу такого переходу до виконання статті 61 Закону «Про освіту», наближення посадового окладу до трьох мінімальних зарплат, як того вимагає закон. Проте, зважаючи на позицію профспілок і освітянської спільноти, це ідея була відхилена, зважаючи на їхню категоричну противність. Натомість весь цей ресурс був виключно спрямований на підвищення оплати праці освітян. Як це відбулося? У два етапи. З 1 січня це підвищення посадового окладу. Раніше це було 10 і 11 відсотків відповідно у педагогічних, науково-педагогічних працівників, і з 1 січня таке підвищення посадового окладу перетворилося на 40 відсотків, тобто плюс 30 відсотків до підвищення посадового окладу.

З вересня намагалися зробити такі більш змістовні зміни. І з 1 вересня відбувся вихід з єдиної тарифної сітки. Наразі посадові оклади педагогічних, науково-педагогічних працівників визначаються від базової величини, яка наразі становить 28 тисяч 885 гривень. Ми напрацьовували і хотіли наближатися до вимог, як говорить Закон «Про освіту», до трьох мінімальних зарплат. Звісно, одномоментно це зробити не можна, адже це великий ресурс. Проте технічно також використовувати саме мінімальні зарплати як розрахункові величини нам забороняє інший закон. Але от спільно з колегами по уряду винайшли от інший цей інструментарій як базова величина, а також самі посадові оклади збільшені на 20 відсотків, в посадові оклади вмонтовані доплати за несприятливі умови, адже вони освітянами сприймалися більше як такі тимчасові. І престижність для працівників в школах зафіксовано від 20 до 30 відсотків. Таке підвищення загалом нам показує таке зростання зарплати. В 2025 році фактично середня зарплата педагога в школі становила 16 тисяч гривень, ми це бачимо по фактичним звітам, які надаємо Світовому банку, який по програмі PEACE нам компенсує всю зарплату освітян. То з 1 січня така зарплата зросла до 21 тисячі, і з вересня ми очікуємо побачити в звітах середню зарплату педагога 25 тисяч.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Анастасія, це все чудово звучить в звітах, окрім того, як воно нечудово звучить в платіжках вчителів, які їх отримують, відверто, давайте будемо відверті. Ми ж говорили про зміну системи оплати праці і структури в першу чергу, для чого? Щоб прибрати величезний розрив, який існує

між молодим вчителем і досвідченим вчителем. Це чудово, що піднімається зарплата на 30 відсотків, може, на 50 відсотків, все це прекрасно. Але коли в тебе від 8 тисяч зарплата піднімається на 50 відсотків – це плюс 4, а коли в тебе від 20 тисяч зарплата піднімається на 50 відсотків – це плюс 10, а від 30-ти і ще більше.

Друзі, ми говорили про те, що в нас є одна колосальна структурна проблема. І це ми бачимо по кількості молодих вчителів, які кожного року заходять у професію, а точніше, до неї не доходять, притому, що ми в них інвестуємо 5 років, в університетах, платимо кошти платників податків, щоб їх підготувати, вони не йдуть у професію. Чому не йдуть? Через низьку зарплату. Це те, що ми піднімаємо кожного року. І чому, власне, колись законодавець заклав 61 статтю, 3 мінімальні заробітні плати для початку? Щоб молодий вчитель розумів, навіщо йому туди, щоб у нього була мотивація йти в професію. Всіма цими підняттями зарплати, давайте от ми поряд із цим статистичним звітом, яка середня зарплати, покладемо по роках кількість молодих вчителів, які заходять у школу. І ми одразу побачимо, що це не працює, що це звіт заради звіту, це середня температура по палаті, це не працює для молодих вчителів. Я вже мовчу, скільки дітей і чому обирають педагогічні спеціальності в університетах, ви й без мене це знаєте, так. Тому питання не вирішено, ключове питання не вирішено молодого вчителя.

Да, будь ласка.

СОФІЄНКО А.П. Власне, коли робили такі зміни з 1 вересня, зменшення розриву між молодим і досвідченим вчителем також було однією з наших задач. І по ній також є певний прогрес. До цього у нас існувало 4 кваліфікаційні категорії вчителя без категорії другої, першої, вищої. Проте на ці 4 кваліфікаційні категорії припадало тарифних розрядів, і якраз для наймолодшого вчителя була градація ще деталізованіша: 10-й і 11-й тарифні розряди.

Наразі ми маємо чітку відповідність: 4 кваліфікаційні категорії, 4 посадових оклади. Тому для молодих якраз це збільшення є найбільшим. Якщо дивитися на посадові оклади для педагога, який наразі був на 10-му чи 11-му тарифному розряді, то саме посадовий оклад їхній зріс на 100 або 116 відсотків, натомість коли у досвідченого вчителя це 76 відсотків. Коли говоримо про всю середню зарплату, то для молодих вчителів вона так само більше зростає пропорційно ніж для досвідченого вчителя. Тому такими змінами... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Яка зараз зарплата молодого вчителя, який тільки зайшов у школу, без досвіду, без стажу, без категорії, без нічого?

СОФІЄНКО А.П. Посадовий оклад, наприклад. Посадовий оклад найменшого педагогічного працівника буде 13 тисяч 865 гривень.

ГОЛОВУЮЧИЙ. За законом має бути скільки?

СОФІЄНКО А.П. Три мінімальні зарплати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це скільки?

СОФІЄНКО А.П. Вісім помножити на три.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Трішки більше ніж 8, правда, в районі 26.Тобто зараз він в 2 рази менший. Грубо кажучи, ми вважаємо, що це півтори мінімальні зарплати, грубо.

СОФІЄНКО А.П. Але ж це посадовий оклад.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я розумію, ми говоримо про посадовий оклад.

Коли ми закладали 4,6 мільярда, одна з моделей, яка обговорювалась попереднім заступником міністра по фінансах, з попереднім міністром освіти і науки, і Роман Володимирович був присутній на цьому, одна з моделей передбачала не підвищення педагогічного навантаження, але дотягнення до 2,5 мінімальних заробітних плат. Це точно не 13 тисяч, це 21 чи плюс-мінус 21,5, тоді ми рахували. Да, треба було впорядкувати надбавки. Але, власне, і тому була вимога змінити закон, тому що закон прямо передбачає фіксування надбавок. От у чому була ідея. І це добре, що ви робите роботу і піднімаєте, але ми, давайте будемо відверті, ми вважаємо, ми проїли майже 5 мільярдів і не зробили структурної реформи. Мали можливість, мали шанс. Вибачте, втратили його.

КИРИЛЕНКО І.Г. Трошки підсилити. От маленька репліка. Дивіться, ви робили аналіз. Я просто хочу підтримати Сергія Віталійовича, оскільки він так акцентовано це говорить. Війна закінчиться, у нас скільки розрахується вчителів чоловіків, які зараз прийшли, скільки десятки тисяч розрахуються, підуть з

роботи, тому що зарплата не мотивуюча. Вони сьогодні прийшли зрозуміло, деякі з них по яких причинах, теж Сергій Віталійович говорив. Ви це прораховуєте оцей обвал, оцю катастрофу? Тому абсолютно я вас підтримую, якщо не буде мотивації тому, хто тільки переступає поріг школи, він не залишиться.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все правильно, Іван Григорович. Я думаю, що це риторичні ви... це не запитання, це просто риторичні коментарі, бо ми повернемося до цього, коли будемо дивитися, скільки голосів є за Державний бюджет цього року.

Валерій Вікторович, будь ласка. Ви теж про зарплату? Будь ласка.

КОЛЮХ В.В. Так, я також про зарплату. Шановні колеги, ми всі знаємо, що з початком повномасштабного вторгнення і війни нам у виплаті заробітних плат і піднятті допомагає Світовий банк. Це, мабуть, з середини 2022 року почалось це фінансування. І в 2026 році нам все ж таки вдалося підняти вчителям і з 1 січня, і з 1 вересня заробітну плату. Я розумію, що на наступний рік лише на рівень інфляції вона буде піднята. Все ж таки уряд вів переговори зі Світовим банком. Можливо, він погодив би там збільшення фінансування з приводу підняття заробітних плат для вчителів, ми б знайшли цей додатковий ресурс?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я думаю, що це питання, напевно, більше до Романа Володимировича. Але в мене є обґрунтоване припущення, що Світовий банк не буде розмовляти, поки не побачить реформу об'єктивно. Бо просто інакше це виглядає, як збільшіть нам фінансування, я не знаю, неважливо, на 50 відсотків, на 100 відсотків. Це величезні цифри насправді. Це величезні цифри, які партнери нам дають. Це величезні гроші. Я не знаю, це космічні гроші насправді. І зрозуміло, що ніхто не хоче фінансувати не дуже ефективну систему. Вони ж теж бачать такі самі цифри, як і ми бачимо. І вони бачать і кількість молодих вчителів, про проблеми знають. В них же тут і офіси працюють, які відслідковують все, що у нас відбувається. Тобто вони ж не будуть просто давати сотні мільярдів просто так, або десятки мільярдів. Але, Роман Володимирович, не знаю, напевно, питання до вас, все-таки Іван Григорович запитав, чи Валерій Вікторович запитав: чи були якісь перемовини додаткові зі Світовим банком?

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Сергій Віталійович, колеги, зі Світовим банком ми завжди, дійсно, на одній сторінці, і Світовий банк завжди готовий допомагати. І Міністерство освіти, в принципі, є одним з ефективних бенефіціарів співпраці зі Світовим банком, відверто, тут нема чого... МОЗ і Міністерство освіти.

Питання, дійсно, те, що ви, дійсно, кажете: просто так гроші вже ніхто не дає. Тому вони все чудово бачать, вони розуміють, що у нас війна. Ми так само показуємо, що в нас війна, що в нас прильоти, що діти в умовах і все інше, але, вибачте, для них це далеко і їх це не колише. Ну, отак. Тому вони, звісно, кожному копійку, кожний долар дають під якісь реформи, під ефективність, які спрямовані саме на якість. Да, вони готові давати, але з конкретним показником якості, що призводить в результаті. Тому якщо є нові проєкти в Міністерства освіти, на чому вони можуть сконцентруватися, ліцеї, загальна середня освіта, школи, університети, тобто... ПТНЗ – Світовий банк готовий до дискусії, готовий фінансувати, але під чіткі індикатори ефективності. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Роман Володимирович. Шановні колеги, я думаю, що про зарплати ми будемо ще довго говорити, ще до другого читання і в залі, це питання нікуди не дінеться. В нас в проєкті рішення попередньо записано те, що ми будемо наполягати на тому, щоб повернути ці 4,6 мільярда на окрему програму, яка була минулого року по престижності, підвищення престижності праці педагогів, для того, щоб знову дати можливість реалізувати уряду те, що, я нагадаю, записано в програмі дій уряду, яка подана Кабінетом Міністрів новим до Верховної Ради. Там написано, що протягом року подати законопроєкт про нову систему оплати праці вчителів. Ми все ж таки очікуємо цей законопроєкт. Як ви підете, законопроєктом, експериментальною постановою – це ваш вибір. Ви знаєте нашу позицію, ми готові підтримати будь-яку структурну реформу, хоч прямо, хоч через експеримент, ми точно знаємо, що цих грошей, принаймні для експерименту вистачить. Можливо, вистачить і там з якогось місяця, наприклад, кінця року підготувати законопроєкт, подати його, прийняти і запустити в якийсь момент, але це буде, звісно, очевидно, що ми потім про це будемо говорити з Міністерством фінансів, якого ресурсу це потребуватиме в наступних роках. Але, менше з тим, задача все одно залишається і вона нікуди не дівається. Я думаю, що ми будемо наполягати на цьому категорично, і без цього буде дуже важко з

бюджетом. В мене є, поки Роман Володимирович ще з нами, ще одне питання, бо воно стосується прямо виключно Кабінету Міністрів. Минулого року, наприклад, минулого, бо раніше було і більше разом дотаціями, минулого року було запроектовано в бюджеті 6 мільярдів гривень на будівництво укриттів в закладах середньої освіти, загальної середньої освіти. Цього року запроектовано, закладено 3,7 мільярда замість 6. Є просте питання: чому? В нас що, стала менша потреба в укриттях, чи вони в нас всі готові, чи все так добре – чому? Який ми даємо сигнал нашому суспільству, яке, ви пам'ятаєте, не можуть знайти в Одеській області школи з укриттями, щоб провести національний мультипредметний тест, люди повинні... Облаштованих укриттів, я маю на увазі. У нас проблема з підземними школами в деяких регіонах. Зараз Київ масовано обстрілюють, Дніпро, Кривий Ріг, Запоріжжя. Чому ми зменшуємо субвенцію на укриття? Мені здається, що її потрібно збільшувати. Окей, не можемо збільшувати, давайте залишимося хоча б на минулого... Мені здається, це політичне самогубство зменшити кількість грошей, яке закладається на укриття.

Роман Володимирович, Андрій Петрович, будь ласка, ви обидва брали участь в формуванні бюджету цього року, можна пояснити. Роман Володимирович, буду вдячний.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Сергій Віталійович, укриття. Укриття, складна дискусія, точно його треба робити, ми це чудово знаємо. Але ...*(Не чути)* Ми повинні проаналізувати всю ефективність за весь період виділення коштів на укриття, яким чином використовуються кошти і чи ми досягаємо відповідної мети створення покращених умов для здобуття освіти нашими дітьми. Чи ми зробили і потратили кошти, чи діти вчаться, чи не вчаться в цих укриттях, на які ми потратили кошти. Тобто кожен рік ми бачимо суттєве недовикористання відповідних коштів. В цьому році також дуже погане використання цих коштів, просто що ми там... В когось мікрофон включений. Я перепрошую. І взагалі там, здається, на сьогодні близько 15 відсотків використання від цих 6 мільярдів в поточному році. Я не впевнений, що це до кінця будуть використані ті кошти, навіть ті, що передбачені.

ГРИШИНА Ю.М. Скільки відсотків, вибачте, пане Романе Використано?

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Оце мої колеги тут шукають табличку, перепрошую, вони продовжують шукати цю табличку, я назву цю цифру, як тільки мої колеги найдуть відповідну табличку. Що відбувалося взагалі при плануванні на 2027 рік, щодо всіх капітальних видатків по всьому бюджету. Ми розуміємо про те, що нам треба спрямовувати кошти на сектор безпеки і оборони в першу чергу. І було прийнято рішення в уряді про те, що на 20 відсотків скорочуються всі капітальні видатки, які передбачені у бюджеті на 2026 рік. І відповідно, якщо ресурс Міністерства освіти був 2026 року там... знову ж, немає під рукою цифри, 11 мільярдів, здається, гривень, він був скорочений на 20 відсотків. Подальший розподіл всередині між субвенціями рішення приймало Міністерство освіти, чому саме така сума коштів. І, звісно, я розумію, що потреба може бути й більша, але та сума, яка визначена, вона стоїть у бюджеті. Оце такі були підходи. Тобто ми вже в сам розподіл не втручалися, і Міністерство освіти само визначало, яку суму коштів потребуватиме виділення на наступний рік.

Ми, от приклад, наприклад, теж, колеги, щоб ви розуміли, яку, пам'ятаєте, 24-й рік ми шаленими темпами шукали і спрямовували додаткову дотацію, тобто протягом року ми шукали ресурс на укриття. Було спрямовано 5,4 мільярда гривень у 2024 році на укриття. Станом на сьогодні області не використали, наскільки я пам'ятаю, Харківська, 1,4 мільярда гривень. Ну, теж так само питання до ефективності. За три роки ми не спромоглися використати той ресурс, який є на місцях і добудувати якісь школи.

Тому, Сергій Віталійович, ми готові розглядати збільшення відповідних видатків. Але треба розуміти, що саме конкретно ми досягнемо за відповідні кошти і спрямування на конкретні школи.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Роман Володимирович. Зрозуміло.

Зараз прокоментує Міністерство освіти і науки, напевно. А в мене просто ми робили перед сьогоднішнім засіданням, робили декілька днів запит тому на Міністерство фінансів по відсотку використання наших субвенцій. І ми так не отримали дані, на жаль, до засідання комітету, тому мені важко прокоментувати. Я сподіваюсь, що сьогодні протягом дня ми їх отримаємо і продовжимо цю дискусію по використанню субвенцій. Ви знаєте, що кожного року ми аналізуємо, під кінець року і на початок наступного, як використовуються наші субвенції, і

кожного року даємо свої пропозиції, ми теж критично незадоволені станом використання наших субвенцій, особливо інфраструктурних. І кожного разу даємо свої пропозиції, які чомусь Кабінетом Міністрів не враховуються.

У Сергія Валерійовича є з цього приводу що сказати.

КОЛЕБОШИН С.В. Я швидко, щоб потім передати колегам з міністерства. Насправді, згадайте, у нас 6 мільярдів в 2026 році, до цього не були такі суми, було і 4 мільярди, і 3, і 2. І ми все одно кожен рік констатували, що відсоток використання цих коштів 60, там 70 відсотків, змінювали якісь там, швидше працювала комісія, щось там, якісь наради були з очільниками ОВА. Ні до чого це не призводило. В мене обгрунтована підозра, що навіть якщо ми поставимо 1 мільярд в наступному році, не дай боже, то все одно цей відсоток буде 60-70.

Колеги, нам треба не суму коригувати на відсоток використання, як зараз воно виглядає, а треба змінити підхід сам. Ну, неможливо укриття, підземну школу за 150-200 мільйонів гривень побудувати за рік. Ми, коли виділяємо ці кошти, коли б ця комісія не зібралася, в березні там збирається, ми вже розуміємо, що до кінця року буде там третина майже використана, не більше, і так далі. Це тільки проєкти якісь там на 10-20 мільйонів реально використати, і то по харчоблоках ми бачимо, що вони теж не використовуються. Бо є всі ці тендерні війни, є ці всі там погодження, є побоювання громад, є блокування в казні, всі ми це розуміємо.

Тому я б не працював в парадигмі зменшення на відсоток використання. Я б працював в парадигмі, не один рік це комітет, до речі, каже, по жодному питанню ми так часто не заслуховували, мабуть, крім підручників, міністерство і декілька разів навіть визнавали незадовільною. Обгрунтовано, як би нам це більшо не було, оскільки одна кафедра, спільну справу робимо. Давайте змінимо просто ідеологію того, як ці гроші використовуються. Може, переходити не в однорічне, а в декількарічне, я не знаю, там це вже нюанси починаються Бюджетного кодексу і так далі. Може, ще щось. Але в такий спосіб не треба зменшувати, оскільки не встигають. Вони не встигають, тому що це неможливо. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Андрій Петрович, будь ласка. Я так розумію, то просто був коментар. Да? Да. Тоді пані Анастасія або Андрій Петрович, будь ласка.

СОФІЄНКО А.П. Так, якщо дозволите. Колеги, абсолютно вірна дискусія. Щоб краще володіти цифрами, дійсно, ця субвенція на укриття минулого року, за результатами року, була використана орієнтовно на 70 відсотків. І коли ми говоримо про цьогорічні кошти і, наприклад, дивимося зріс на 1 вересня і порівнюємо з такою самою динамікою минулого року, то минулого року по цій субвенції касові видатки на 1 вересня становили 20 відсотків. Наразі вони, умовно, там синхронні, є маленький прогрес, цього року це 24 відсотки. Все це в більшості пов'язано, дійсно, з тим, що це капітальні ремонти або нові будівництва. Тобто тут гроші не можуть використовуватися як за будь-якою іншою соціальною субвенцією, де проплати йдуть ритмічно щомісяця. Тут накопичується велика кількість робіт, і коли фінально є акт виконаних робіт, тоді йдуть фінальні проплати, які ми і очікуємо восени, а то і в грудні.

Цього року відібрано до цієї програми 131 об'єкт, 113 по школі, 18 по дошкіллі, 16 об'єктів вже повністю завершені, 31 об'єкт по школі перебуває, відсоток реалізації – більше 70 відсотків, 20 – більше 50 відсотків, 20 об'єктів... більше 20...27 об'єктів – менше 20 відсотків. Аналогічна схожа ситуація і по дошкіллі. Але, власне, це пов'язано з тим, що це великі капітальні роботи, і тому субвенція тут працює в парадигмі, що більшість об'єктів завершується цього року. Але ті, які зайшли в цьому році як нове будівництво, на наступний рік будуть субвенцією підхоплені як пріоритетні, бо в них високий відсоток виконання і вони мають завершені бути в наступному році. Бо, власне, будівництво таких об'єктів не може завершитися... .

КОЛЕБОШИН С.В. І це означає, що для нових об'єктів субвенція буде ще меншою, оскільки ми частину використаємо не менше чверті насправді з досвідом минулих років на попередні об'єкти. Тому ми ще більше зменшуємо, ніж на 2,3 мільярда.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Друзі, давайте так, ми ж кожного року ці питання розглядаємо. Я впевнений, що у нас зараз станом на майже кінець 2026 року добудовується за рахунок субвенції наші об'єкти, які ми почали будувати у 2024 році. Я впевнений, такі знайду, якщо сильно покопатися, а якщо дуже сильно, може 2023-й ще знайдемо.

В мене питання зараз не про це. Ми окремо поговоримо про субвенції і їх використання. Але до Романа Володимировича, поки він це сказав, про дотації. Я хотів би запитати, у 2024 році, я пам'ятаю цю цифру, да, ми ще тоді приємно здивувалися, що ви знайшли такі гроші і виділили додаткову дотацію. А як так сталося, що вони досі не використані, наприклад, у Харківській області, 1,4 мільярда, якщо правильно почув, невикористаних коштів з тієї дотації? При всьому цьому я так само чув, що голова Харківської обласної військової адміністрації приходить і просить додаткові кошти зараз на добудову укриттів.

Як так сталося і що нам з цим робити взагалі? Роман Володимирович.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Сергій Віталійович, знову буду сипати сіль на рану. Це питання ж, от коли Міністерство освіти, да, до них теж, мабуть, претензій немає, тому що це вкотре якась, мабуть, колективна безвідповідальність чомусь, я так можу це назвати. Коли подаються одні школи, через тиждень, вибачте, кажуть: ой, неактуальна школа, треба перекинути на іншу школу. Потім місяць проходить, кажуть: ой, в нас стіна в два рази збільшилась, не можемо добудувати, треба перекинути на іншу школу, бо на ту добудуємо, а ту не добудуємо. І оце, вибачте, такий хаос, що внизу в пріоритетності, да, виділення коштів, як приймаються рішення внизу, чому в Харківській області ми починали включати школи, які за 20 кілометрів від прифронтового, від зони бойового зіткнення. Можливо, там і надо школа, там діти теж, мабуть, є, але це ж безпекові умови. Потім стало питання: ой, там війна, треба звідти гроші забрати, перекинути на інше. І оце таке відбувається протягом двох років. І тому кошти дійсно не використовуються. Сказати їм зараз, що їм не треба, – мабуть, треба, але питання знову ж, чому вони не використовуються, на які школи і пріоритизація відповідних шкіл. Ми, вибачте, але вольовим рішенням Міністерство фінансів вкотре, піднімаємо цю дотацію на рівень з 27-го року, на рівень державний, але ми не забираємо вкотре до загального фонду. Тобто знову ж, вибачте, наше рішення не просто забрати до загального фонду, спрямувати на оборону, а залишити в системі освіти, надіючись на те, що ми нарешті почнемо ефективно використовувати ці кошти. І ми скажемо: ми піднімаємо як освітню субвенцію, Сергій Віталійович, піднімаємо наверх і спрямовуємо потім, як піднімемо цей ресурс, у тому числі на потреби освіти. Можемо назад спрямувати у Харківській області на укриття... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але вже по-іншому.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Да, вже по-іншому. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А в нас є механізм підняття дотацій?

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Звісно, є, оскільки, це були цільові видатки, вони... Да, складний квазіінструмент, але, оскільки ми давали ці цільові видатки у вигляді дотацій, області їх не витрачають і не можуть витратити на інші цілі, крім укриття, відповідно ми піднімаємо і спрямуємо спільно з вами, Міністерство освіти, на ті потреби, які нам нагальні вже у 2027 році.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Роман Володимирович.

Анастасія, будь ласка.

СОФІЄНКО А.П. Якщо дозволите, я тільки хотіла доповнити Романа Володимировича абсолютно тим аргументом, що дійсно ці кошти, зважаючи на свою природу, що це дотація, є немобільними в їхньому управлінні. Поясню, що маю на увазі. Вони були виділені у 2024 році, в кінці року, і вже коли пройшла новорічна ніч і вони перейшли на 2025 рік, вони кодифікуються як місцеві кошти, і ми рішенням уряду не можемо ними оперативного управляти, тобто перерозподіляти між об'єктами. Для того щоб зробити такий перерозподіл, у 2025 році відбулися зміни до Закону про бюджет, тобто таким немобільним, нешвидким, негнучким інструментом доводилося працювати, щоб зробити перерозподіл, який був погоджений з областями, пропрацьований для більш ефективного швидкого використання цих коштів, проте і це як би не спрацювало стовідсотково. В цьому році для якогось швидкого перерозподілу мобільного так само потрібні або змінити законодавство, або поставити тут логічну крапку в цій історії, підняти кошти, зробити субвенцію, і це буде більш мобільно. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Роман Володимирович, а у вас є механізм підняття дотацій, чи вам потрібна буде допомога правками до другого читання?

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Ні, ми написали вже норму в тексті в Законі про державний бюджет, там є ця норма. Я не пам'ятаю, яка стаття, якщо треба, я

скажу, але там чітко написано, що ті кошти, які спрямовувались у 2024 році, але хочу уточнити, пані Анастасія, там був серпень 2024 року, і дійсно ми тоді, пам'ятаєте, за допомогою народних депутатів міняли на 2025 рік, вже перерозподіл дозволяли їм робити. І перерозподілили ж начебто на ті об'єкти, які вони сказали, які необхідно закрити, готовність на 90 відсотків. І знов щось не те.

СОФІЄНКО А.П. Роман Володимирович, ви абсолютно праві. От у тому як би і справа, що вся ця історія дуже унікальна, кожен об'єкт унікальний, і з областями ми тісно тут працюємо. І от коли їм по дотації потрібен був перерозподіл, то минулого року робили зміни до закону. Цього року, коли так само у них виникла потреба знову перерозподіляти там за певних їхніх причин, пропрацьовували ці варіанти зміни до закону. Але, власне, зміни до закону цього року до бюджету не відбулись, тому швидкого інструменту в руках уряду немає, але, власне, від областей є оця потреба. В 25-му році це їм зробили законом, в 26-му оперативно це зробити неможливо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так я не зрозумів, так є механізм, чи немає?

СОФІЄНКО А.П. Треба тільки законом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, але Роман Володимирович каже, що це вже закон.

СОФІЄНКО А.П. Дозвольте, в робочому порядку перевірити.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. В тексті проєкту закону на 27-й рік, уже в проєкті... в бюджеті на 27-й рік така норма є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Шановні колеги, добре, дякую. Зрозуміло.

Ми знаємо цю дуже приємну ситуацію з укриттями по всій країні. Дивіться, в області завжди будуть якісь причини. Питання тільки в тому, що я ніколи жодного разу не побачив за це відповідального. Подається проєкт, наприклад, на 100 мільйонів на будівництво... не важливо, на 100 мільйонів на будівництво підземної школи. Через місяць приходять і кажуть: дивіться, нам треба не 100, нам треба 250, додайте. Чому додайте, що не так за місяць, що сталося? А в нас проєктант помилився. Я кажу: клас, а проєктант де зараз, у тюрмі чи несе

відповідальність за те, що зробив? А його вже немає, в нас вже інший проєктант, він вже перерахував. Я кажу: слухайте... Або не зробили геодезію, або зробили її неправильно, там десь піднялись, потім почали копати, піднялись там ґрунтові води. Слухайте, ну, це ж так не працює. Всі, хто будував хоча б гараж, точно знають, що таке ґрунтові води і що треба робити щось, якщо ти закладаєш фундамент. Ти будуєш підземну школу, це ж очевидно! Але кожного разу з'являється щось, що потім збільшує смету.

Проблема в чому? Проблема в наших спільних як влади, всі ми представники влади, навіть якщо це опозиційна фракція, все одне це представники влади зараз для людей. І ми обіцяємо, кожного року ми закладаємо бюджет, голосуємо його, всі виходять з прекрасними комунікаціями, ми побудуємо 380 чи 400, чи 200 об'єктів інфраструктури, підземних шкіл і все, воно охопить 28 тисяч дітей. Наприклад, да. Потім врешті-решт ми наприкінці року дивимося, як використовувалося, що добудувалось, що ні. Виявляється, ми замість 300 об'єктів побудували 100. Більш того, ми побудували 70, а 30 ще добудуємо протягом трьох місяців, можливо. Дітей ми забезпечили там не 30 тисяч, а 10 тисяч, на жаль. Але з цією комунікацією потім ніхто не виходить. Виходить тільки комітет, коли робить в рамках парламентського контролю, розбирає. І це дуже не подобається, звісно, міністру освіти, наприклад, або міністру фінансів, або Прем'єр-міністру: ну, що ж ви нас критикуєте? Слухайте, ну, давайте тоді ставити якісь реалістичні речі. Давайте чесно розмовляти з суспільством, бо від нас же ж нічого не очікують, крім чесності і відвертості, і ефективності роботи. Ефективність ми не можемо показати по наших субвенціях, тоді треба ж, вибачте, шукати того, хто не показує ефективність, і приймати якісь управлінські, організаційні рішення, передавати у відповідні служби, бо це... Що значить помилка проєктанта? Помилка проєктанта на 150 мільйонів – це прямий збиток державі, вибачте. І це вже питання кримінальної справи, яка повинна бути відкрита, для того щоб наступний проєктант чітко розумів, що йому треба не освоїти кошти, а зробити роботу, і зробити її якісно. І це має стосуватися всіх. Бо поки не буде невідворотності покарання, ми з вами будемо просто констатувати факт, що в нас 50 відсотків використання, 70 відсотків використання, або 60. І це в умовах воюючої країни, в умовах воєнного бюджету, в умовах того, що ми

живемо за кредитні кошти, ми їх знаходимо, відбиваємо спільно потім з Міністерством фінансів, з Міністерством освіти на бюджетному комітеті – і не можемо їх використати. Це насправді ганьба, друзі. Але це не привід зменшувати субвенцію на укриття і давати такий сигнал суспільству. Як влучно колега каже, Іван Григорович, і навчив нас 19-го року цьому: колеги, ми даємо сигнал. І цей сигнал дуже неприємний, коли ми говоримо суспільству, що ми будемо будувати менше укриттів. Зараз люди в черзі стоять і кричать всі, он подивіться на батьків, які кажуть: «В нас нема укриття. В нас недобудоване укриття. В нас взагалі нічого нема, дайте нам хоч щось, зробіть хоч щось, бо місцева влада самоусунулася, каже, грошей нема». Батьки не можуть скинутися, це, вибачте не штори в школі, це підземне укриття. Це вже дуже дорого. Тому єдиний спосіб – це допомогти державі. Держава воює, держава забезпечує безпеку своїх громадян. І це наша з вами задача.

Тому, друзі, ми будемо наполягати на тому, щоб повернули за будь-яку ціну. Я готовий до будь-яких робочих груп, спільних нарад, комітетських слухань, контрольних питань на комітеті з усіма, з ким потрібно. Готовий виносити це на Конгрес регіональних рад при Президенті України. Але це питання нам потрібно вирішити. Да, є неефективне використання, за це мають нести відповідальність персонально ті, хто є отримувачами і розпорядниками цієї субвенції. І це має бути зафіксовано, якщо це голова ОВА, вибачте, але відповідальність повинен нести голова ОВА, хто б він не був, з якої області він не був. Більше того, ми з вами коли аналізуємо кожного року, бачимо, що в нас дуже нерівномірне засвоєння коштів. І є прифронтові громади, які на 99 відсотків все використовують, і 1 відсоток – це просто та економія на тендерах, якої вони досягли. Але є громади, не громади, області, які використовують на 30 відсотків або на 40 відсотків. То чому ж така різниця? І там фронт, і там фронт, і там дрони, і там дрони, там артилерія, там артилерія – всюди війна. В обох однакові умови, навіть суми схожі, але один використовує, інший – ні, і оце, напевно, треба поставити собі задачу на найближчий рік довести це до моменту, коли в нас почнеться жорстка відповідальність за неефективну роботу. Інакше, на жаль, я думаю, що ми будемо бігати по колу. Шановні колеги... .

БІЛОЗІР Л.М. Пане Сергію, а можна мені слово, будь ласка, Лариса Білозір.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Ларисо, після членів комітету народних депутатів обов'язково вам надам слово, я бачу вашу руку.

Іван Григорович, будь ласка, потім Наталія Піпа, потім пані Лариса, якщо піднятих рук членів комітету більше нема.

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергій Віталійович, я дуже коротко.

Я просив вас і попередній рік, і зараз, і публічно з трибуни. Сергій Віталійович, хочу подякувати за ваше лідерство минулого року. Велика ваша заслуга, за те, що ви і комітет мобілізували, як вам удалось і Міністерство фінансів, і профспілки, і Міносвіти, але з мертвої точки зрушилось питання вчительства, з мертвої точки. Ще багато питань не вирішених і ми щойно їх обговорили. Але з мертвої точки пішов процес, це дуже важливо, це самі кращі капіталовкладення в світі – в людину, в учня, в учителя.

Сергій Віталійович, прошу лідерства в науці. Країна, яка знекровлена війною, може тільки технологічно, тільки інноваційно боротися зі страшним ворогом. Тому, Сергій Віталійович, я відчув оцей пульс, нам будуть давати гроші під реформи або під конкретні програми, програмно-цільовий підхід. У науці, звичайно, зараз на першому місці технологічні розробки, які працюють на оборону. І я підтримую рішення комітету, яке ви зініціювали, там підтримка науки, там невеличезні кошти, але отам, де програмно-цільовий підхід стосовно технологічних проривних речей, ні копійки не жалійте, вигризати де завгодно, перед Світовим банком ставити, нам це вкрай потрібно. Ви ж бачите, з протягнутою рукою ходимо за чим ми, за технологічними розробками. А в нас можуть бути й кращі технологічні розробки. Початок літа показав, що ми переважали ворога певний час. Звичайно, потім перехопили, масштабували більше, у них можливості більші.

Я хотів звернути увагу ще, от дивіться, програмно-цільовий підхід. Ми однозначно вже втратили кілька мільйонів гектарів землі не тільки на окупованих територіях, а прифронтowa зона – це мертва вже земля, ми вже її не відновимо найближчі 10 років точно. Але є поліські землі, це теж кілька мільйонів гектарів, які можна повернути в активний сільськогосподарський обіг. Що таке Полісся? Традиційна зона льонарства, хмелярства, коноплярства.

А зараз, Сергій Віталійович, це ж актуальні речі, які називаю, а зараз от чесному народу, всі мають по три вищі освіти, задам питання. Хтось чув таке поняття – міскантус? Так я хочу вам сказати, друзі, унікальна культура, яка тільки на Поліссі дає унікальний врожай. З міскантуса роблять екологічно чисті палети. Німці забирають з руками і ногами. Це екологічно чисте джерело енергії. І з міскантуса роблять целюлозу. Монополіст виробництва целюлози в світі – Китай, Китай всіх, як кажуть, тримає на повідку, бо з целюлози робиться порох. З міскантуса теж робиться целюлоза. І це тільки на Поліссі. Врожайність унікальна. Для цього треба проводити відповідні дослідження, бо все-таки це зона ризикована, і це зі сторін ми розуміємо, що це таке. Тому це так, Сергій Віталійович, для прикладу говорю.

Плюс Україна має унікальні можливості виробництва біометану. Не біодизель, біоетанол, біогаз, як це ми вже знаємо, це ми вже традиційно, а біометан. Це те, що Європа з руками і ногами буде забирати до 2050 року, бо в них потреба 120-150 мільярдів кубів на рік, а їхні можливості теоретичні – 20. В Україні практичні можливості 20 мільярдів на рік. І газотранспортна система унікальна. Це не сотні, не десятки тисяч тонн, десятки мільйонів тонн зерна, які нікуди діти – це диверсифікація аграрного виробництва. Нам диверсифікацію можуть зробити тільки наукові дослідження. Наука може зробити.

Сергій Віталійович, прошу у вас підтримки, лідерства вашого у цьому питанні, за науку в цьому році треба обов'язково замовити не просто слово, щоб бюджет на це відреагував відповідним чином. Академії наук небагато просить, я підтримую рішення комітету в цьому відношенні. І ще й в мого колеги Валерія Вікторовича теж пропозиція є, ми її обговорили, я її теж підтримую. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іване Григоровичу.

Секундочку. Я от добре, що, Іване Григоровичу, ви підняли і нагадали про цю тему, я все хотів запитати. Давайте так, у нас на 50 відсотків збільшилась заробітна плата педагогічних, науково-педагогічних працівників. Ми говорили навіть минулого року, ми спочатку робимо для вчителів, для педагогічних працівників, потім робимо для науки. Наука з нами погодилась, тому що теж розуміє важливість вчителювання, да, і важливість педагогів. Як у нас ситуація по науці? Давайте поговоримо зараз про науку. Але, будь ласка, не загальні цифри,

що ми збільшуємо там з якоїсь загальної ситуації, що ми там, в принципі, фінансування науки збільшили, бо ми зараз зайдемо в дебрі, і я буду запитувати по конкретних бюджетних програмах, а давайте поговоримо про заробітні плати науковців. Яка заробітна плата була минулого року, яка планується на наступний рік, середня нехай буде, середня заробітна плата.

СОФІЄНКО А.П. Я почну, якщо мій колега зможе доповнити, буду вдячна. Станом на грудень 2025 року середня зарплата наукового працівника становить 13 тисяч гривень на місяць. І те, що дійсно було зроблено у цьому році, це по вчителях, це йшло підвищення посадових окладів, по наукових працівниках, це застосування додаткової такої надбавки за результатами атестації. І 2026 році ця зарплата з 13 тисяч перетворилася на 15,5 тисячі гривень. У 2027 році це має становити 16,5 тисячі гривень. Це те, що я зараз... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це середня заробітна плата.

СОФІЄНКО А.П. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А нагадайте, яка буде у 2027 році середня заробітна плата вчителя.

СОФІЄНКО А.П. 25 зараз ми очікуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви очікуєте 25. А в науковців?

СОФІЄНКО А.П. 16.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 15... 16. Ми бачимо різницю? Да, от у мене питання. Що планувалося зробити, чому не зробили, можливо, ви змінили підходи по фінансуванню науки? Я бачу певні зрушення в різні боки, але хотілося б від вас почути, як змінилося фінансування науки в бюджеті 2027 року порівняно з 2026-м. Денис Курбатов підняв руку, може, краще йому. Пане Денисе, доброго дня. Добре, що ви...

КУРБАТОВ Д.І. Доброго дня, шановні колеги. Мене чути?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да-да, чутно.

КУРБАТОВ Д.І. Я просто в лікарні, без відео буду, бо поганий зв'язок.

Фінансування наукового сектору на 2027 рік збільшується на 4 мільярди в порівнянні з 2026 роком. Ми продовжуємо, ми в цьому році впровадили нову модель додаткового фінансування науки через формений підхід за результатами атестації. Додатково 3 мільярди було додано у відповідний кошик. Але, звісно, середня заробітна плата, як вже сказали, зараз становить 15,5 тисячі гривень, на наступний рік це 16 500. Але, очевидно, це з тим, що додавали в освітній сектор 50 відсотків протягом року зростання, наука цього не має. Тому, очевидно, базово, скоріш за все, треба подумати, як підняти і для науковців.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хорошо, але на 4 мільярди збільшилось фінансування якої програми, або яких програм?

КУРБАТОВ Д.І. Багато програм збільшилось. Найбільше збільшення програма...

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... *(Не чути)* ключове збільшення.

КУРБАТОВ Д.І. Найбільше збільшення – програма 1390. Це державна атестація. Це і конкурси для прифронтових... *(Не чути)* Зріс у нас на 100 мільйонів Національний фонд досліджень, близько 300, здається, національна арктична програма. Тобто цілий ряд програм був збільшений.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, друзі, я розумію і бачу по тому, що ви робите, як ми переходимо, робимо це зміщення в бік конкурсного фінансування. І це правильно, і про це ми говоримо з початку нашої каденції. І тут ми всі на одній сторінці і з Міністерством фінансів, і з Міністерством освіти і науки. Незалежно від каденції Міністерства освіти і науки все одно завжди були на одній сторінці. Конкурсне фінансування повинно бути більше, базове фінансування повинно бути базовим фінансуванням. Це правда, але є нюанси. Є нюанси, на скільки збільшується конкурсне фінансування і в кого. Я не бачу збільшення об'єктивного в Національному фонді досліджень. Зате бачу збільшення по конкурсному фінансуванню, яке розподіляється Міністерством освіти і науки. В чому така в нас несправедливість? Європейська комісія вже давно, вибачте, мокає нас іноді, як котят, в те, що ми створили незалежний фонд, який незалежно керується, який

незалежно розподіляє гроші між конкурсними пропозиціями науковців. Ми йому не збільшуємо фінансування, проте збільшуємо інші більш централізовані програми. В чому логіка? Чому не йти шляхом підтримки Національного фонду досліджень? Якщо є якісь питання до нього, давайте разом поговоримо з ними про це. Бо через нього... .

КУРБАТОВ Д.І. Сергій Віталійович, можу прокоментувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, пане Денисе.

КУРБАТОВ Д.І. Тобто у нас була дискусія, розмова з керівництвом фонду ... *(Не чути)* ми максимально ... *(Не чути)*, бо конкурси на наступний рік проведені вже в цьому році. Те, що вони будуть проводити в наступному році, це фінансування 2028 року. Отже, по чинним конкурсам ми додали там і 50 мільйонів на ...*(Не чути)* конкурс і інші потреби. Тобто ми задовольнили фонд на сто відсотків і навіть додали ще додатково. Вони просто не можуть їх використати в наступному році. На 2028-й можемо думати.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую за відповідь.

Валерій Вікторович Колюх, будь ласка.

КОЛЮХ В.В. Шановні колеги, вже Іван Григорович підняв цю тему, дякую, що ми так плавно перейшли від освіти до науки, але це взаємопов'язані речі в тому числі і по заробітній платі вчителів, науково-педагогічних працівників в закладах вищої освіти, і науковців в системі Національної академії наук, академії галузевих і тому подібне. Але я хотів би звернути увагу на наступне. От ми виписали проєкт висновку, який ми направимо в Комітет з питань бюджету, а також Міністерство фінансів, Міністерство освіти та науки. І, звісно, що ми підтримали ряд пропозицій Національної академії наук, галузевих академій наук щодо збільшення їх видатків в наступному бюджетному році. Сьогодні з нами присутні на зв'язку також, я бачу, всі президенти і Національної академії наук, і галузевих академій наук. Але у мене тут виникло ще одне питання, і фактично це насторожує мене в контексті цього.

В проєкті Закону України про Державний бюджет на 2027 рік, зокрема зазначено в пункті 6 пункту 22 Прикінцевих положень, що передбачено, за

участю Національної академії наук і національних галузевих академій наук опрацювати питання передачі, вдумайтесь, наукових установ національних галузевих академій наук до відповідних профільних міністерств. Якщо ми це зробимо, тоді треба закривати галузеві академії наук, у них не буде матеріально-наукової бази взагалі. Я не розумію, хто вніс в Мінфіні, чи хто взагалі стоїть за цією правкою, але у нас навіть у Верховній Раді України створена тимчасова спеціальна комісія щодо збереження академічної науки, яку очолює пан Копиленко, і ми також це питання будемо там піднімати. Я, чесно кажучи, насторожує мене цей пункт, вірніше абзац шостий пункту 22 Прикінцевих положень. Що буде, якщо ми передамо всю наукову базу і наукові установи до профільних міністерств? На чому будуть наукові дослідження проводити в галузевих академіях наук, в Національній академії наук? Як будуть там селекцію проводити, Академія аграрних наук наприклад? І таке інше.

Тому моя пропозиція до всіх членів комітету. У висновках окремо зазначити, що цей пункт виключити, або принаймні нехай бюджетний комітет і Мінфін нам пояснять доцільність цієї норми. Така моя пропозиція. Дякую.

КИРИЛЕНКО І.Г. Я переконаний, що в залі вона не пройде, бо це всі звернуть увагу, це ліквідація по суті науки. Тому треба зараз прибирати, на початковому етапі, бо в залі буде сварка по цьому питанню.

КОЛЕБОШИН С.В. Чи є сенс слухати коментар авторів цієї ініціативи, представників Міністерства відповідно фінансів? Я не знаю, фінансів, мабуть. Чи ми фіксуємо позицію і рухаємося далі? Готовий хтось прокоментувати?

Да, Роман Володимирович, будь ласка.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Дивіться, я, звісно, по всьому готовий прокоментувати, що є в бюджеті. І знов же ж питання щодо ефективності тих чи інших рішень, які ми як всі маємо прийняти, всі. Ну, може, не Міністерство фінансів, звісно, ви будете казати, що ми тут пхаємо носа куди не потрібно, тому що, але питання, тут же ж не стоїть питання якоїсь ліквідації чи неліквідації, це спільне рішення дійсно було обговорено всередині уряду, щоб... тут не йде мова про конкретні, це мова про всі академії, але в даному випадку про підвищення ефективності, їх можливу діяльності, і спільно з депутатам з академії і все інше. Була риторика про те, що

передача до відповідних профільних міністерств, які формують політику в тій чи іншій сфері, це призведе до їх закриття. Ну, вибачте, але це не відповідає дійсності, ніхто не говорить про закриття відповідних закладів або про ліквідацію академій. Тобто якщо получається так, що якщо академія не управляє закладами, значить, тоді академія непотрібна? В даному випадку така риторика. Тобто академії потрібні заклади і фінансування, щоб академія тоді управляла цим бюджетом і відповідними закладами. Ми говоримо про спільне напрацювання, яким чином у тій чи іншій сфері має діяти в тому числі підтримка науки. Вибачте, але, мабуть, зрушення в частині науки, я розумію, що воно малопомітне і, можливо, ми хочемо все і відразу. Але ж ви пам'ятаєте, да, на 26-й рік, коли ми формували бюджет, було суттєве зростання видатків на науку. Сергій Віталійович, ми це ж дискутували. Вибачте, але з паном Денисом ми проводимо найбільше, мабуть, дискусій щодо бюджетування. Чому? Бо і ми, і Міністерство фінансів вважаємо за необхідне, про те, що наука точно повинна фінансуватися в достатньому розмірі. Питання, як фінансуватися і на що саме фінансуватися? В 26-му році дійсно такий започаткований механізм фінансування дійсно ефективних якісних закладів і центрів, і всього інше. Пан Денис, мабуть, це підтвердить. І не продовжуємо, да, на наступний рік ми врахували додаткових 3 мільярди гривень для Міністерства освіти, щоб продовжили ці всі напрацювання, які є в сфері науки. Ви не любите загальні цифри, звісно, коли я їх озвучував, але все одно скажу, що за два роки на науку збільшено теж 10 мільярдів. Да, можливо, це небагато, але в порівнянні з тим, що є в науці, і збільшення на 10 мільярдів, а це майже на 70 відсотків у порівнянні з 25-им роком у період війни, це також суттєво.

Тому ми готові знову ж до дискусій підвищення і збільшення видатків на науку, але саме на ті речі, які нам принесуть користь в секторі безпеки і оборони, в медицині і в інших напрямках, які дадуть економічний потенціал розвитку нашої країни. Дякую.

КОЛЮХ В.В. Буквально репліку. Роман Володимирович, я розумію вашу ідею передачу наукових установ з національних галузевих академій до профільних міністерств, але не факт, що профільні міністерства будуть ефективно управляти цими науковими установами. Тому це щодо ефективності.

А по другому питанню, дійсно, ви праві, що передача наукових установ до профільних міністерств не дорівнює ліквідації галузевих академій наук. Проте дорівнює це тому, що вони не матимуть матеріально-технічної бази проводити наукові дослідження, і це факт. Тому виникає питання тоді ефективності взагалі існування цих інституцій, якщо вони втратять наукову базу.

Я буду наполягати на тому, щоб на засіданні комітету це питання ставили на голосування і у висновку відобразили, щоб цю норму виключити із Прикінцевих положень законопроекту про Державний бюджет на 2027 рік.

КИРИЛЕНКО І.Г. Ще раз підтверджую Сергій Віталійович, що я підтримую, однозначно підтримую Валерія Вікторовича.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги.

Ми обов'язково це розглянемо, але є тут два варіанти насправді. Якщо ми можемо просто виключити цю норму, але, якщо питання стоїть в тому, щоб оцінити їх ефективність, то, можливо, є сенс переформулювати цю норму насправді. Наприклад, за участю Національної академії наук, національних галузевих академій наук опрацювати можливі моделі подальшого функціонування наукових установ, деяких наукових установ Національної і галузевих академій наук з урахуванням результатів державної атестації, їх наукового потенціалу, ефективності, галузевої спрямованості і так далі, і так далі. Можемо просто... виключити – це не проблема, але якщо ми хочемо всі разом вирішити питання, наприклад ефективності, то, можливо, є сенс всім разом, разом з центральними органами виконавчої влади, ті, які, наприклад, міністерства, Міністерства освіти. Я зараз не буду пряме питання задавати, наприклад, міг би задати Міністерству аграрної політики питання: а вам потрібна установи Національна академія аграрних наук? Наприклад, це ж просто для прикладу... .

КИРИЛЕНКО І.Г. Я, Сергій Віталійович, чому, тому що міністерство вже двічі ліквідовувалося і двічі відновлювалося, а академія наук існує з 1919 року.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Міністерство аграрної політики в тому чи іншому вигляді теж існує, важливо, ще й раніше, ніж академія галузева, але суть не в цьому. Просто суть в тому, що, дивіться, я чітко розумію позицію Міністерства фінансів,

її навіть поділяю дуже багато в чому, особливо в частині ефективності. Давайте подивимося на ефективність, тут важливо, це можна зробити. Можна запросити відповідні міністерства, відповідні національні академії наук і поговорити про ефективність, як ми фінансуємо, що ми фінансуємо, що ми від цього як держава отримуємо. Причому можна піти по кожному, по кожній науковій установі. Наукових установ багато, це ж мова не йде просто про академію наук, академії наук великі, а наукових установ у них всередині багато. І вони є різні, давайте будемо відверті, і національні академії наук нам підтвердять, що вони є різні. Є ті, які чудово... . Наприклад, я розумію, можливо, всю недосконалість процедури атестації наукової. Але вона показала базові речі і показала їх відверто, і як то кажуть, без купюр. Ті, хто пройшли категорію «А», вибачте, але до них невелика кількість питань насправді. Вони могли бути там «А» мінус, «А» плюс, можливо, навіть хтось в «Б», хтось там перетягнувся трішечки в «А», але є не атестовані, грубо кажучи, або атестовані мінімально. І це не просто так, і там є за що насправді, і там є питання до ефективності, до наукового результату і взагалі до доцільності функціонування.

КОЛЮХ В.В. ...*(Не чути)* атестації категорії «Г». Тобто, розумієте, мова йде про... конкретика вже.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я до того, що... .

КОЛЮХ В.В. Але це норма загальна, яка стосується всіх академій наук.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто я погоджуюся насправді. Давайте подумаємо над переформулюванням цієї норми для того, щоб ми не втратили ідею, бо ідея, в принципі, правильна оцінити.

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергій Віталійович, у нас працює дві ТСК, це безпрецедентний випадок, і третя створюється, вивчає ситуацію в українській науці. Дві ТСК.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іван Григорович, ми з вами знаємо, як функціонують ці ТСК, в деякі з них наші колеги входять. Тому давайте окремо винесемо це питання, не будемо зараз на загальне обговорювати, там і до ТСК є свої питання.

Але давайте ми подумаємо над переформулюванням все ж таки, щоб ми не втратили загальну ідею, але, разом з тим, прибрати ключові там ризики, якщо там вони описані, ну, прямо некоректно. Подумаємо і запропонуємо. Так, шановні колеги, обіцяв... Да, Ольга Володимирівна, Наталія Романівна і Лариса Білозір.

КОВАЛЬ О.В. Колеги, я дуже коротко в продовження теми заробітних плат. Ми сьогодні... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. І Юлія Миколаївна.

КОВАЛЬ О.В. Ми сьогодні говоримо про зарплати вчителів, науковцям, і це абсолютно правильно. Але в цій дискусії про зарплати у нас випадають цілі рівні освіти – це дошкільна, позашкільна, професійна і частково фахова передвища. Я розумію аргумент, що ці заклади фінансуються в основному з місцевих бюджетів. Але від цього вони не перестають єдиною частиною системи освіти і залишаються все-таки в сфері державної політики Міністерства освіти.

Тому закономірно виникає питання: чи напрацьовуємо, чи розглядаємо якісь механізми підвищення заробітних плат і іншим освітянам? Тому що тут існує ризик у нас, що ми утворимо все більші розриви всередині освітньої системи і навіть всередині одних і тих самих закладів освіти. Тому що в закладах професійної освіти в нас працюють як викладачі загальноосвітніх дисциплін, які фінансуються з освітньої субвенції, так і є викладачі спецдисциплін, майстри виробничого навчання, які фінансуються з місцевих бюджетів. Тобто чи розглядає МОН, чи робить якісь напрацювання, щоб ми не створювали оцієї соціальної напруги, ризиків в тому, що в нас є частина освітян, які поза полем уваги підвищення заробітних плат у системі освіти.

СОФІЄНКО А.П. Так, дозвольте? Це, дійсно, було складним для нас рішенням, тому що, будемо відверті, певні диспропорції в оплаті праці освітян різних рівнів вже є, зважаючи там на певні окремі виплати, доплати. Коли приймалося це рішення, так, повторюся, було складною дискусією для нас, але зважаючи на те, що дійсно дошкілля, позашкілля, частина професійної фахової передвищої знаходяться на місцевих бюджетах, і зважаючи на їхню фінансову спроможність прямо зараз, було прийнято рішення про рекомендаційну норму

переходу їх на нову систему оплати праці. Це, власне, було зроблено для того, щоб всі перейшли на нову систему оплати праці, але в зручному і комфортному для всіх етапі. Тобто хтось може зробити цей перехід вже відразу з 1 вересня 26-го року. Проте це буде складно, бо триває один бюджетний рік і мобілізувати ресурси на це посеред року об'єктивно може бути складно. Проте іде активне бюджетування місцевих бюджетів на 27-й рік. Більшість очікуємо переходу з 1 січня з наступного року, або трішки пізніше, або також поетапно окремо дошкілля, окремо позашкілля. Ми розуміємо, що це неідеальна історія, але, умовно, тут вибрали менше із зол, щоб всі могли перейти на нову систему оплати праці, але в комфортному етапі кожен для себе, щоб не, умовно, не колапснути місцеві бюджети.

КОВАЛЬ О.В. Дозвольте констатувати факт, що ми зараз визнаємо те, що ми ставимо в залежність фінансування заробітних плат із місцевих бюджетів на те, наскільки спроможна і є конкретна громада. Тобто це породжує нерівність і все більшу нерівність. Я розумію, що це інші бюджети, інший механізм, але це все одно є сфера відання Міністерства освіти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ольга Володимирівна, ви ж пам'ятаєте нашу довгу дискусію по цьому питанню. Нам не є проблемою, народним депутатам, проголосувати, наприклад, закон, і, вибачте, давайте простими словами, надягти на голову громадам, що з завтрашнього дня вони будуть платити мінімальну зарплату, наприклад, 30 тисяч дошкільнятам. Це не є проблема. Якщо люди цього хочуть, ми може можемо це прийняти. Чи зможуть громади платити їм такі зарплати? Думаю, що навряд, не зможуть. Врешті-решт просто їх по звільняють, тому що не буде чим платити, відповідно ніхто не буде брати на себе таку відповідальність. Тому ми під час таких дискусій, ви пам'ятаєте, що ми в Законі про дошкілля, наприклад, ми відв'язали заробітні плати по великому рахунку і сказали громадам, да, є мінімальний якийсь обсяг, але ви можете платити більше. І багато громад платять більше. Мені здається, що ми в Законі «Про професійну освіту» теж пішли таким шляхом, правда. І тепер залежить від того, це по суті, це дискусія переведена в іншу площину. А наскільки для громади цінно дошкільня освіта або професійна освіта? Бо собі керівництво громади малює різні зарплати,

давайте так будемо відверті. Бо є такі, які не соромляться ставити величезні зарплати. Значить, для них їх зарплати важливіші ніж зарплати дошкільнят. І це треба просто розуміти членам громади, які за них голосують. Це теж правда.

КОВАЛЬ О.В. Сергій Віталійович, я чітко це розумію і пам'ятаю всі наші дискусії, і в процесі напрацювання законів, і в процесі... Але все одно ми не можемо не звертати увагу, тому що ми знаємо, що на місцях ситуація геть зовсім різна, і чудово знаємо, які заробітні плати отримують у нас, до прикладу, майстри виробничого навчання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Так, Наталя Романівна, піднімала руку. Да, будь ласка, Наталія Романівна.

ППА Н.Р. Добрий день всім, колеги, міністерство, запрошені.

Перше у мене питання насправді, це перше, більше ремарка, бо ми вже це досить обговорили, але я буду наполягати на тому, що я буду подавати правки до бюджету щодо цієї сталої величини, по якій ми нараховуємо заробітну плату освітянам, та сьогодні вона становить, перше, середнє арифметичне по 1 січню... І кварталу 2026 року. Відповідно я вважаю, що звичайно нам важко цю величину розрахувати. Але, як на мене, ми повинні закладати, що ця заробітна плата щокварталу змінюється, і в це як мінімум закласти.

Друге. Також зрозуміло, що враховуючи, що мінімальна заробітна плата з 1 січня зросте, це означає, що фактичне підвищення освітянам, яке вони отримали з 1 вересня, знову буде мати іншу купівельну спроможність ніж станом от на зараз на вересень поточний, на 1 жовтня, коли почнуться отримуватися заробітні плати. Це як би частини заробітних плат освітян.

Тому я буду на цьому наполягати. Або і також підтримую цю норму у висновку комітету, який ми підготували, про те, що ми очікуємо те, що давно говорили, напрацювання законопроєкту, який врахує оці можливості, наблизять нас ближче до трьох мінімальних заробітних плат, враховуючи тих 4,6 мільярда, про які говорилось минулого року, і який комітет у своєму висновку просить з резервів виділити і на цей рік. Тому я вважаю, що, так, це дякую насправді, що ми змогли за цей рік підняти. Я чула, що ми певним чином піднімаємо і враховуємо інфляцію на наступний рік. Але воно все одно ще не буде відповідати

навіть тому необхідному мінімуму. Тому я подаю правки і буду на цьому наполягати, і в Перехідних положеннях цю норму точну буду писати і буду переконувати, що ми маємо це врахувати. Тобто як і оцю мінімальну... як і середню за квартал 26-го року переглянути зміни, так і напрацювати новий спосіб змін заробітних плат. Це перше.

Друге. Тему, яку ніхто ще сьогодні не зачепив, але я не можу її не зачепити, – це харчування. 14,4 мільярда на цей рік. За відповіддю, яку я отримала від Міністерства освіти, то я побачила, що ми маємо 4 мільярди, які в певних школах хоч трошки з'їдяться, коли будуть добре використані, першокласники перш за все. Бо ми й годували молодші класи пільгові категорії, і закладали на обладнання їдалень і харчоблоків оновлення. Тобто в загальному з 14,4 мільярда в тому, що отримала дані від міністерства і ми порахували, це близько 4 мільярдів. Як далі будуть? От маємо 4 мільярди, які можна використати на науку, про яку ми вже згадували, наприклад, фінансування якоїсь розробки. На позашкілля, яке вважається, що є тим чинником, який дуже формує середовище і сприяє тому, що українці залишаються в Україні, а не виїжджають за кордон, бо це формульне. На дошкілля, я ще буду наступне питання мати по субвенції.

Тому зараз я прошу прокоментувати питання харчування. З того, що мені відомо, я проаналізувала, програма харчування старшокласників є на вересень, жовтень, листопад. Може, я десь не побачила, що передбачено, бо воно в річному бюджеті, але я не передбачила на грудень, не побачила, чи це громади не передбачили і їх нема, чи в міністерства. І як ви взагалі оцінюєте ефективність цього? Бо як на мене, воно недоречне з кількох причин. Купа продуктів залишається в органічних відходах, тобто ми їх просто викидаємо.

Друге, що школи, деяких треба на годину довше залишитися, щоб похарчуватися. Тобто коли спроможність їдальні на 100 осіб, а школа на тисячу, або спроможність їдальні на 50, а школа на 600 дітей, то, в принципі, нема перерв, щоб нагодувати всіх дітей, я вже не говорю про персонал, їхню заробітну плату, навантаження і так далі.

Тому, прошу, коментар про доцільність харчування, закладені кошти на наступний рік, і чи ми знову будемо годувати старшокласників, чи ми вернемося до моделі, яка існувала в Україні і існує в країнах економічного співробітництва, а

часто там навіть нема, тобто частини середовища, якого ми прагнемо бути, нема харчування безкоштовного в принципі. То прошу прокоментувати, як ми плануємо на наступний рік, бо цього питання я не почула при розгляді цього бюджету. Дякую. І ще буду мати інші.

СОФІЄНКО А.П. Так, я прокоментую щодо харчування. Нагадаю, що з 1 вересня 2026 року реформа шкільного харчування масштабувалася і охопила шкільним харчуванням всіх дітей від 1-го по 11-й клас по всій території України. Загалом на цю субвенцію в 2026 році було закладено 14,4 мільярда гривень, а на 2027 рік задля того, щоб зберегти ось цей, пролонгацію змін, які відбулися з 1 вересня, закладено понад 19 мільярдів гривень. Тобто, так, на наступний рік вбачається історія, як би пролонгація на весь рік, харчування всіх дітей від 1-го по 11-й клас. З приводу розподілу коштів саме на вересень-грудень цього року. Ви абсолютно вірно зазначили, наразі субвенція розподілена на вересень-листопад, проте це зроблено усвідомлено задля того, щоб наше використання коштів тут було ефективним, ба більше, економним. Це прокомуніковано також з областями. Перерозподіл, щоб покрити останній місяць року, буде здійснений за результатами аналізу залишків коштів, які сформувалися за перше півріччя, коли харчувались тільки початкові класи прифронтові та забруднені від ЧАЕС. І побачимо новий контингент, з урахуванням цих двох факторів зробимо фінальний дорозподіл коштів на грудень місяць. Наразі кошти, також механізм трошки змінений і гроші йдуть до обласних адміністрацій, а вже далі вони розподіляють до громад. Це допомагає кошти ці використовувати дуже гнучко, реагувати на зміни форми навчання, в кого вона очна, в кого дистанційна, в кого змішана і так далі. Тому тут оперативно ще попрацюємо, але потрібно дочекатися нового контингенту і фінальних залишків, щоб зробити розподіл на грудень місяць.

Загалом про якісь підсумки ефективності, необхідності цієї програми, напевно, робити зарано. Тут зазначу, що наразі ведуться перевірки з двох таких боків: ДПСС, Держпродспоживслужба України робить такі рандомні без попередження перевірки шкільного харчування, щоб, власне, подивитися, чи якісне це харчування, чи відповідає санітарним регламентам і так далі, з одного боку. А з іншого боку, працює Державна служба якості освіти з боку Міністерства освіти, яка зробить таке комплексне дослідження до кінця жовтня про те, як

взагалі харчування, як би, об'єдналося разом з освітнім процесом, як це відбувається в школі і, ба більше, буде збирати також відгуки від учнів, і батьків, що вони думають про таке харчування. Тому за результатами цього дослідження можна буде детальніше поговорити.

ППА Н.Р. Добре. То я тоді як мама наполягаю і прошу комітет, я вже написала письмовий лист, що чули, що в жовтні ми будемо мати... рішення, поставити це як контрольне питання, в принципі, доцільності харчування старших класів і скільки у нас тих продуктів. Тому звертаюся до голови комітету і до комітету передивитися цю програму. Бо можу сказати, що по моїм спостереженням, коли я ходжу в школу, навіть при тому коли кухарі дуже смачно готують, вже не згадуючи про їхню заробітну плату і навантаження, то дуже велика частина є у відходах, що є дуже сумним в країні, яка має дуже багато викликів в цей час.

Третє моє питання це про субвенцію на дошкілля. Скажіть, будь ласочка, як ми її плануємо. З того, що я зрозуміла, це буде орган місцевої влади, точніше, якщо точно, це громада, це як би доплати чи там... Я розумію, що там тільки дошкілля чи також докладено позашкілля, які, в принципі, там закладено принцип, ми говоримо зараз про цифру 768, відповідно як це заплановано?

Дякую.

СОФІЄНКО А.П. Так, це бюджетна програма, яка наразі включена виключно по спеціальному фонду. Чому? Тому що це є кошти Світового банку по програмі LEARN. Будемо відверті, що остаточні, як би, вся конструкція ще викристалізовується спільно із партнерами, з Світовим банком. Якщо дуже грубо, це буде підтримка на ремонти і обладнання локацій в громадах, які будуть переходити на нові типи дошкільної освіти, що передбачено новим Законом «Про дошкільну освіту», це буде конкурсний відбір за визначеними критеріями, проте вони зараз ще в процесі напрацювання. Як тільки будуть фінально погоджені, відразу буде комунікація з територіальними громадами, щоб, власне, вони готувалися і подавалися на такий конкурс.

ППА Н.Р. Тобто це інфраструктурна субвенція для дошкілля по факту, да?

СОФІЄНКО А.П. Так.

ППА Н.Р. Добре. Тоді ми насправді згадували про науковців і науку, тому не буду вертатися детально до цього, але насправді я підтримую те, що ми маємо точно збільшувати принципи фінансування науки. Зокрема, я от вже кажу, де можна гроші взяти, кілька мільярдів, на це. І відповідно я не можу залишити поза увагою все одно питання профтехів, які пані Ольга вже згадувала. Наскільки я знаю, минулого року на простори в профтехах було виділено 1,4 мільярда, цього року – тільки 400 мільйонів, і так само мене далі хвилює принцип, а я розумію, що це тема окремої дискусії, про те, що приміщення наших профтехів і училищ дуже часто на області, а фінансувати їх мають громади. Я далі вважаю, що цей принцип неправильний і не спонукає громади вкладатися в свої заклади професійної освіти і училища.

Але так як це тема окремої дискусії, то прошу прокоментувати про... ми розуміємо, наскільки потрібні зараз робочі спеціальності і підготовка до них, наскільки... чому зменшене фінансування на просторі профтехів і відповідно чому, як були використані гроші попереднього року?

КОЛЕБОШИН С.В. Анастасія Петрівна, будь ласка.

СОФІЄНКО А.П. Так, якщо говорити про майстерні і лабораторії для закладів професійної та фахової передвищої освіти, то в цьому році на цей напрямок виділено 1 мільярд гривень. На наступний рік, зважаючи, як загалом проговорили, що на інвестиційні проєкти зараз є менший обсяг коштів, загалом на цей напрямок є 700 мільйонів гривень, проте він розподілений між двома бюджетними програми. Вперше започатковується програма державна, на державні заклади фахової передвищої освіти для їх майстерень і лабораторій в обсязі 300 мільйонів гривень, і на субвенцію та аналогічно на майстерні лабораторії профтехів і коледжів спрямовується 400 мільйонів гривень.

ППА Н.Р. Добре. Дякую. Останнє у мене є питання. П'ять я вже почула відповіді, бо ми проговорили. Інтелектуальні простори, те, що ми будемо звертатися комітетом, це інфраструктурна нова програма. В чому полягає інтелектуальність просторів, бо мені як би незрозуміло, в чому задум?

КОЛЕБОШИН С.В. Це риторичне питання, чи це конкретне?

ППА Н.Р. Ні-ні, я насправді не знаю в чому суть і чому ми їх називаємо інтелектуальними просторами, що це передбачається, і як ми очікуємо, що це буде реалізовано. Я просто не знаю, чи бути – за, чи бути – проти, бо я незрозуміла деталей.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, інтелектуальним простором ...*(Не чути)* Мова насправді йде про бібліотечні простори. Просто не хотілося, щоб вони обмежувалися виключно бібліотеками, а щоб ці бібліотеки в разі того, якщо ми за них візьмемось, щоб вони перетворилися справді на відкриті інтелектуальні простори. Бо це не тільки книжники, очевидно. Це і цифрова складова, і так далі і так далі. Тобто це малося, власне, на увазі. Це те, що ми хотіли вже запустити декілька років, ще перед великим вторгненням повномасштабним, але не доходили до цього, то можливості бюджету, то наше там спільне, напевно, не вистачало там спільного напору. Але мова йде про те, що якщо ми говоримо... . Це, зокрема, і реакція на результати останніх оприлюднених досліджень PISA, яке показує, як у нас стрімко падають навички читання, да, і по всьому світу падають, у нас зокрема. Тому, якщо ми зараз хочемо, нам треба повернути наших дітей зокрема і до читання, і до читання з хорошої літератури, таку, яку, ви знаєте, яка зараз ціна на книжку, то якщо це буде допомога з державного бюджету, я думаю, що це перетворить так, як ми експериментально точково робили з деякими школами деяких регіонів, це справді допомагає і стає певним таким інтелектуальним магнітом для громади, коли є де зібратися, є з ким обговорити і є що почитати.

КОЛЕБОШИН С.В. Пріоритетність і актуальність, підкреслюю, і вибір аббревіатури для назви. Відкритий інтелектуальний простір – це ВІП, тому тут питань не може бути.

Будь ласка, я думаю, Сергій Віталійович, колеги народні депутати спочатку, а потім далі будемо рухатись.

ППА Н.Р. Два слова я тільки до цього коментаря, питання. І я знімаю всі решта.

КОЛЕБОШИ С.В. Так, ви ж народний депутат.

ПШПА Н.Р. Дякую. Ну, дивіться, коли ми говоримо про навички зниження PISA, то я не можу не згадати, бо я дуже детально ознайомилася з законодавством Британії, Ізраїлю, яке було введено порівняно недавно, по тому, що стимулює дітей читати, комунікувати і так далі. Це насправді визначити законопроекти, і Фінляндії також, восьми країн я... *(Не чути)* взяла законодавство, про те насправді, що, коли діти менше використовують гаджети на уроках, а, зокрема, на перервах, приводить до того, що вони насправді більше читають, більше спілкуються, і це загальносвітовий тренд. Тому я тішуся, що в нас є вже робоча група по безпеці в цифровому середовищі, що включає в себе дуже багато. Але коли ми не говоримо про інтелектуальні простори, і, зокрема, про нашу PISA, то я не можу не згадати цього. Тому ще раз наполягаю на важливості цієї групи і напрацюванні законопроекту, і щоб ми перш за все в комітеті, а потім в залі, дійшли по цьому згоди. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І це прекрасний пас для Юлії Миколаївни, якій ми передаємо слово. Юлія Миколаївна, будь ласка.

ГРИШИНА Ю.М. Дякую, Сергій Віталійович. Колеги, я всіх вітаю. Я дуже коротко.

По-перше, дійсно, важливий законопроект про безпеку дітей в цифровому просторі. Я прошу ще раз секретаріат, ми вже повністю готові, запустити вже нашу роботу. Я розумію, це дуже завантаження, але давайте починати цю роботу. І одразу пропоную відповідно, що сказала пані Наталія, давайте передбачимо, що вхід в ці інтелектуальні простори буде тільки без гаджетів. Ось така у мене пропозиція одразу. Я думаю, це одразу запрацює. Колеги, тепер декілька слів з приводу проекту бюджету. Я хотіла взагалі звернутися до нашого міністра. Сергій Віталійович, Андрій Петрович пішов уже, да?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, на жаль.

ГРИШИНА Ю.М. Я хотіла до нього звернутися. Добре, але я тоді дуже коротко звернуся, тут є пані Анастасія. Хоча я до неї вже зверталася декілька разів з цього приводу, але я звернуся ще раз, бо зараз дуже важливий момент по прийняттю бюджету. І ще раз поговорю про це з Андрієм Петровичем.

На що я хочу звернути увагу? Колеги вже про це говорили, але я хочу ще зацентруватися, що питання підняття заробітних плат – це питання є одним з основних у роботі нашого комітету. І пані Анастасія, ми очікуємо, що при новому керівнику Міністерства освіти міністерство трошки змінить свою політику і свій погляд на це питання. Ми очікуємо від вас більшої активності, ми очікуємо від вас більшої залученості в це питання.

Ми все одно не припнемо піднімати питання контролю на комітеті. Ми все одно очікуємо від вас законопроект про зміну системи оплати праці. Тому що якщо ми це не зробимо разом з вами, поки в нас є така можливість, поки ми при владі, у нас зараз є шанс змінити взагалі ситуацію в освіті, якщо ми це не зробимо, ситуація в освіті не зміниться. Підняття заробітної плати – це один з основоположних факторів якісних зміни у системі освіти. Тому я дуже прошу вас дещо скоригувати свою позицію по питанню підняття заробітних плат.

І те, що казали пані Ольга. Часто чуємо від міністерства, що фінансування дошкілля, позашкілля, профтеху – це знаходиться на місцевій владі. Але, пані Анастасія, це робота, і шановні представники Міністерства освіти, які тут є, це просто робота. Ми останніми роками, Комітет освіти підмінив трохи собою роботу Міністерства освіти: ми робимо запити, ми дивимося, скільки залишків у якої громади, хто підняв заробітну плату, хто не підняв заробітну плату, як з цим працювати і так далі. Це просто робота, яку потрібно робити, і тут лідерство повинно мати Міністерство освіти, я думаю, а не Комітет освіти. Хоча ми, звичайно... нам не складно, бо для нас це питання є одним із основних. Зверніть теж, будь ласка, на це увагу, що це питання, ця робота повинна проводитися Міністерством освіти, тому що і дошкілля, і позашкілля воно дійсно знаходиться у сфері відання Міністерства освіти. І окремо останнє. Хочу сказати хочу сказати щодо ефективності використання коштів. Це теж я хотіла б звернутися до пана міністра нашого, щоб він теж звернув увагу на питання ефективності використання коштів. На останньому засіданні комітету ми розглядали питання звіту Рахункової палати і ми побачили дещо там одним оком, в тому числі куди йдуть кошти Світового банку. Мені дуже хочеться звернути вашу увагу на те, що, можливо, потрібно... вірніше, ми впевнені в тому, що потрібно змінити, можливо, певні напрямки, передивитися, на які наглядові ради які йдуть мільйони, і що

держава отримає від роботи цих наглядових рад, подивитися... ще, можливо, передивитися, змінити погляд на ту величезну кількість форумів, які проводяться кожного року, кожного місяця, на кількість експертів, яка оплачується за кошти Світового банку, тобто за кошти українців. Будь ласка, зверніть на це увагу, тому що мені здається, що тут потрібно теж дещо змінити щодо ефективності використання коштів. Ми вже нам надіслали запит після засідання минулого комітету, будемо детально теж його вивчати, ви теж, будь ласка, доєднайтеся до цієї роботи, тому що є багато, що ми бачимо, що треба змінювати.

У мене все, Сергій Віталійович. Дякую, що послушали.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юлія Миколаївна.

Пані Лариса Білозір, будь ласка.

БІЛОЗІР Л.М. Колеги, нарешті я дочекалась слова. Дякую вам дуже.

Дивіться, я хочу повернутися, прикро, що немає міністра, я б дуже хотіла, щоб він почув. Три роки тому я була у вас на комітеті і це саме питання піднімала по ефективності використання коштів, так і, в принципі, моє очікування здійснилися, нехороші.

Я думаю, що Єрмоличев Роман тут на місці, я тут хотіла би його підтримати в тому, що абсолютно неефективно використовуються кошти. І не завжди треба шукати причини в громадах, нам треба почати з постанов. Постанова МОН про те, як використовуються кошти на укриття, це ключик до всього. Там було прописано тільки вісім областей прифронтових. Було дозволено будувати за 10, 20, 30 кілометрів від зони зіткнення. Я нарахувала 39 громад, де діти вже евакуйовані, пам'ятаєте, ми прийняли законопроект. Діти евакуйовані, а там укриття по 150-200 мільйонів. І коли я три роки казала, не робіть цього, робіть як Світовий банк, відходьте хоча би 100 кілометрів, мені говорили, Лариса Миколаївна, ви що проти, ви проти Херсонщини, Харківщини і так далі. Та я не проти, але треба бути реалістами. Натомість я як мажоритарник хочу вам приклад привести. На Вінниччині жодного підземного укриття, хоча у нас Ладижин постійно бомблять. Тому що так було прописана підзаконка МОН, і тоді 40 депутатів підписалось і звернулись переглянути, тому що ще й 95 відсотків – це найпростіші укриття, і діти сьогодні там не 20 хвилин сидять, а цілими днями

сидять, і там нема ні вентиляції, ні нормального туалету. Теж викинули. І на виході ще цього року, це ще дуже гарно 120 укріплень, тому що пані Верещук цим займалась, минулого року взагалі було там біля 30. І я вам хочу сказати, що насправді по ефективності використання коштів, чесно, краще б взагалі їх не використовували, чим так використовували.

Плюс є постанова також Кабміну, яка блокує сьогодні використання коштів на проекти через те, що треба аналізувати ціни, а ціни зростають постійно. І сьогодні пан Колебошин говорив про тендерні війни, побоювання громад, сто відсотків згідна. А побоювання громад, знаєте, чого? Тому що кожен проект в мільйонах – кримінальна справа одразу, такі вимоги і такий тиск правоохоронних органів. Але я хочу сказати, що ще й питання в людях. Підрядників нема. У нас був проект, ми харчоблок тільки один на всю область за 5 років зробили. Тому що величезні проекти. Раніше по 400, 500 тисяч ми робили на опорних школах, якість нормальне обладнання принаймні купляли. А зараз проект має бути 20-30 мільйонів, не менше, тому що амбітні там брендбуки і так далі, а на виході ніхто не виходить на ті тендери, у нас людей немає, нема кому побудувати. У 39 громадах, де дітей евакуювали, по 200 мільйонів, по 100 понабудовували. Там же не те, що дітей, там і людей немає.

Тому дуже неефективне використання грошей не тільки через те, що там на місцях такі вони погані. По-перше, війна, звісно, вона вносить свої корективи. Постанови подивіться, перегляньте і депутати звертаються, МОН просто от закрив очі на це і далі робив, оцю помилку мультиплікував. І останнє, що я хотіла також ще сказати, я хотіла б підтримати пані Піпу про ефективність використання коштів. Вдумайтесь, 14 мільярдів на харчування. Чесно вам скажу, на окрузі перевірила, дійсно справляємося. В нас дуже в селах, у мене сільських округ, гарні харчоблоки, я маю на увазі, вони не гарні, вони страшні, але як, своїми силами ми робили, ні одної субвенції не взяли. Але я маю на увазі, що там хоча би є спроможність, вони великі і там багато категорій, і там усього лише збільшилось на 30 відсотків кількість дітей, і вони справляються. На копійчані зарплати по 6 тисяч гривень вони просто будуть звільнятися ці люди, які кухарі. Але у містах це біда, воно все викидається. У мене діти не ходять у школу тому, що... я маю на увазі, перейшли на дистанційку. І коли я запитала, чому на дистанційку, через

тривоги? Кажуть, ні, ми не справляємося навіть з кейтерингом, нам треба 15 перерв робити. Ми постійно в укриттях. Та перегляньте це, подивіться. Це те саме, як знаєте, там пакунки по 5 тисяч гривень кожному, коли є люди з достатком, не потрібно робити це в першому класі. Це чистої води, скажімо, це гарна ідея, це хороша, ну не завжди вона реалізується правильно. І тут нам потрібно подивитися, щоб в утиль не йшли ці гроші, 14 мільярдів гривень.

Я підтримую пані Піпу, треба все проаналізувати, зібрати всю інформацію. І не тільки опитати, як міністерство каже, батьків, дітей. Опитайте вчителів, директорів, вони кажуть, ми перетворилися в заклади харчування, освітнього процесу практично немає, ми тільки харчуємо, особливо коли це великі школи. Тут потрібно з реалізацією подумати. І я хочу, щоб все ж таки ваш комітет звернув увагу і ми переглянули постанови МОНУ по укриттях. Воно буде далі неефективно використовуватися, якщо воно буде так прописано, як на сьогодні є.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Ларисо. Є бажання...

СОФІЄНКО А.П. Я буквально пару ремарок. Тому що, дивіться, ми відкриті до всіх цих зауважень, як би приймаємо їх, щороку вносимо корективи, зміни до порядку використання коштів, щоб максимально таку ефективність підвищити, всі неточності прибрати і запобіжники поставити, щоб проекти заходили до нас з максимально актуальними цінами. Цього року ще й прописали, що області мають, не тільки області, суб'єкт подання, да, має брати кошти тільки на відповідний рік пропорційно до плану будівельних робіт гроші, і так далі. Проте тут ще й велике питання, власне, до відповідальності нашої громади, хто подається на ці конкурси. Кілька прикладів. У цьому році перше засідання по розподілу харчоблоків розпочалося на початку лютого, здається, десь там 4 лютого. На першому засіданні пройшлися по всіх перших місцях кожної області, відібрали аж один об'єкт, тому що він був готовий і відповідав всім вимогам. Решта просто були погано підготовлені, власне, від територіальних громад. Дехто подається на конкурс, дає всі гарантійні листи, але потім відмовляється від об'єктів. Такий приклад, наприклад, був по Ладизинській громаді в минулому році, вони отримали це конкурсне фінансування на об'єкт по укриттях приблизно 50

мільйонів гривень, проте потім самі, власне, відмовились. Тобто вони гарантують дати співфінансування, вони гарантують завершили роботи до кінця року, але потім або не виконують ці умови, або, власне, відмовляються від коштів. Тому тут така двонаправлена дія, з нашого боку ми готові коригувати, але заклик, принагідно тут більше закликаю і звертаюсь до колег з областей і з громад, щоб вони також йшли в цю історію досить відповідально.

БІЛОЗІР Л.П. Дивіться, ще один коментар, щоб ви зрозуміли. Я ходжу прямо ногами по округу, я дивлюся. Не виходять на тендера, дуже складні проєкти. Хто роблять проєкти? Проєктувальники. Вимоги: 15-12, постанова блокує зараз уряду, фактично аналіз цін треба робити, я не знаю, з періодичністю неможливою. Дуже високі вимоги, немає людей, немає підрядників, щоб виходити на тендера. З державою ніхто не хоче мати справу. Взяв тендер – правоохоронні органи прийшли. Я просто вам говорю, яка ситуація в громадах. Не звинувачуйте їх, вони там вже просто самотужки все кидають і роблять ті, до речі, харчоблоки в 10 раз дешевше, чим це робити потім самотужки. Тому що якби робити це по проєктах, то там високі вимоги, потім всілякі постанови, які фактично блокують виконання цих проєктів. І немає людей, нема кому робити ці проєкти. Тому я вам кажу: давайте краще на сили оборони, якщо так, їх освоюєте. Ці гроші є неперехідні. Якщо ви будете укриття, там, де дітей вже евакуювали. Порахуйте, це мільярди гривень на вітер.

28 мільярдів, сказала бувша прем'єрка, потратили рекордну кількість за два минулі роки на освіту. І що ми маємо? 30 укриттів підземних там чи 100 в цьому році там, де дітей нема в половині, і не маємо жодного харчоблока на Вінниччині, один маємо за 8 мільйонів, там де 120 цих ВПО. І не маємо жодного укриття, тому що ми не підходимо як область, тому що тільки 8 областей... І це виписано в постанові. Подивіться, чому ви пишете тільки певні там критичні. Сьогодні бомблять інші, потім, в нас за цю ніч, за цей тиждень Могилів-Подільський... Да, ми там не в цьому списку як би, да, критичних, скажімо так, територій, де відбуваються активні бойові дії, але зараз вся Україна – активні бойові дії. Ви викинули 95, не ви, ваші попередники, 95 відсотків укриттів викинули ...*(Не чути)* Діти дихати не можуть і не можуть сидіти там, тому що їх немає апріорі у вашій цій постанові.

Я дуже прошу попрацювати над цим. Я вам перешлю ще раз цю постанову, яку підписали... я маю на увазі пропозиції до зміни до постанови, щоб ми з вами переглянули, подумали і зробили, як ефективно використовувати ці кошти. Або взагалі краще, дійсно, на сили оборони і безпеки забрати і не гратися вже четвертий рік.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую, пані Ларисо. Заради справедливості тільки зауважу, що не викинуті громади з неприфронтових територій. Як один з членів комісії, яка працює при міністерстві, в цьому році ми розглядали і проєкти Закарпатської області, і Івано-Франківської, і Вінницької, і так далі. Справа в тому, що, скоріш за все, ви посилаєтесь на постанови позаминулого або позапозаминулого, де там був певний дисбаланс. Але зараз воно є. Є просто, умовно кажучи, пріоритизація відповідно до зон ризику. Але... .

БІЛОЗІР Л.М. Пане Сергію, да-да, зона ризику. У нас у Вінницькій області тільки Ладижин зона ризику, хоча бомблять всіх. У мене на окрузі поприлітало, і діти ходять в дві зміни деколи, тому що найпростіше... *(Не чути)*.

КОЛЕБОШИН С.В. Ларисо, далеко не кожен заклад отримав, котрий подавався, із зовсім прифронтових територій. Тому що просто грошей не вистачає. І саме тому ми і говоримо, що зниження з 6 мільярдів до 3,7, воно нераціональне, бо, ви абсолютно праві, яку б процедуру зараз в чинній нормативній базі не вигадало міністерство, громади фізично не встигають це побудувати. Громади теж не винні, вони не можуть нічого зробити, навіть якщо ці гроші отримують в березні місяці.

Тому я і кажу, що давайте окремо завдання поставимо передивитися саме на те, в який спосіб і на який термін видаються ці гроші. Бо інакше ми будемо при будь-якому обсязі субвенції: 10 мільярдів, 100 мільярдів, 100 мільйонів – все одно мати цей ганебний відсоток використання. Я тут з вами повністю погоджуюсь.

Колеги, народні депутати в першу чергу, чи є хтось бажаючий виступити? Чи ми переходимо до урочистого моменту, коли передаємо слово і іншим колегам, які доєдналися?

Тоді я по черзі. Я першу руку побачив, освітній омбудсмен, омбудсменка освітня пані Надія Лещик.

ЛЕЩИК Н.В. Дякую. Також хочу продовжувати питання по укриттях. У нас шалені освітні втрати. Дітей неможливо навчати в укриттях, вони не пристосовані, і ці освітні втрати у нас потім вплинуть на ВВП країни. Тому важливо, да, продовжити фінансувати укриття хоча б на рівні минулого року, або збільшити. Якщо є проблеми з громадами, от говорять про те, що громади погано готують проекти, необхідно допомагати громадам. Можливо, обмін досвідом, інші питання. І також я закликаю вас, давайте розглянемо питання не лише закладів загальної середньої освіти. У нас потребують укриття заклади дошкільної освіти. І в минулому році у нас 1 мільярд було виділено, тому продовжити. І також пропоную розглянути питання виділення коштів для закладів професійної освіти, тому що навчити робітничої професії у дистанційному форматі неможливо. Це перша така ремарка.

І друге. В мене питання до Міністерства освіти. Ми сьогодні не підняли питання про використання освітньої субвенції для підтримки дітей з особливими освітніми потребами. В минулому році змінився формат проведення корекційно-розвиткових занять, тепер батьки підтверджують своїми підписами. Я хотіла запитати, який процент використання цієї субвенції у 26-му році? І яка потреба, який процент від потреби закладено на 27-й рік? Дякую.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую, пані Надія.

Продовжуємо сесію відповідей. І Анастасія Петрівна, будь ласка.

СОФІЄНКО А.П. Я буду намагатись дуже швидко. Дійсно по субвенції на особливі освітні потреби: станом на 1 вересня відсоток використання 94,7 відсотка. Тобто це високий, в межах як би таке коливання абсолютно припустиме. Використання цієї субвенції є таким ритмічним, тому що це, власне, послуги, котрі повинні надаватися дитині щомісяця постійно згідно його календаря. Так, власне, нам і показує статистика, дані від Державної казначейської служби.

Цього року ця субвенція становить 450 мільйонів, на наступний рік вона збільшена до 495. Проте тут, звісно, ми давно відверті і відкриті перед усіма, що такий обсяг субвенцій не покриває сто відсотків потреби. Зважаючи на всю потребу і зважаючи на збільшення вартості погодинної оплати праці, ця субвенція варта, можна було б збільшувати, наприклад на 666 мільйонів, де 369 мільйонів може припадати на підвищення саме погодинної оплати праці.

Проте це все коригується порядком, тому що ми в минулому році почали з того, що наявна субвенція покривала тільки 20 відсотків від потреби, потім дотягнули цей відсоток до 40 відсотків, як би не хотілося б тут збавляти темп.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую. Тільки пропоную, що будемо... .

ЛЕЩИК Н.В. А зараз який?

КОЛЕБОШИН С.В. Що-що, Надіє?

ЛЕЩИК Н.В. Зараз який процент від потреби? Я так розумію, що десь майже 50 процентів?

СОФІЄНКО А.П. В 2026 році – 40 відсотків.

ЛЕЩИК Н.В. На 2027 рік який процент закладено від потреби, майже 50 відсотків, чи... .

СОФІЄНКО А.П. Зважаючи на погодинну, воно буде меншим.

ЛЕЩИК Н.В. Навіть менше.

СОФІЄНКО А.П. Зважаючи на те, що погодинна оплата збільшується, то ми можемо повернутися і до 20 навіть.

ЛЕЩИК Н.В. Добре. Дякую.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую. Прошу колег з комітету теж звернути увагу, і народних депутатів, з токи зору пропозицій до першого читання бюджету.

Національна академія наук. Анатолій Глібович, будь ласка, вам слово.

ЗАГОРОДНІЙ А.Г. Дякую. Дуже дякую.

Вельмишановні члени комітету, вельмишановні народні депутати, передусім хотів би подякувати за підтримку пропозицій Національної академії наук України щодо збільшення бюджету, як це впливає з проєкту рішення. Дуже вдячні, для нас це край важливо і життєво необхідно.

По-друге, я хотів би підтримати пропозицію Валерія Вікторовича щодо вилучення, можливого вилучення пункту шостого, я рахував... .

КОЛЕБОШИН С.В. Шостий.

ЗАГОРОДНІЙ А.Г. П'ятий пункт... шостий пункт, щодо ліквідації по суті національних галузевих академій наук як наукових організацій, це позбавлення наукової бази по суті, те, що говорив Валерій Вікторович. Це ідея не нова, не нова, ще було доручення Прем'єр-міністра України Юлії Свириденко якраз розглянути питання про доцільність подальшого фінансування галузевих академій наук в умовах розвитку наукових центрів на базі університетів. Рада президентів національних академій наук розглядала це питання і висловлює дуже велику стурбованість з цього приводу, тому що по суті, я ще раз повторю, це ліквідація національних галузевих та академій наук як наукових організацій. Ну, і перетворюється в клуби вчених. А як адмініструвати цими інститутами будуть міністерства... . Рада президентів національних академій наук висловлює в цьому дуже великі сумніви. Так само я хотів би звернути увагу на 8 пункт, де так само по суті ... *(Не чути)* мова йде про передачу північних відділень інститутів Національної академії медичних наук до Міністерства охорони здоров'я. Це теж по суті позбавлення цих інститутів такої експериментальної бази. І хотів би підкреслити, що Національна академія медичних наук по суті дуже близька за завданнями, за сферою діяльності, вона практично має ті самі функції, що Національний інститут здоров'я в Сполучених Штатах Америки, і якраз Національний інститут здоров'я, його інститути мають клінічні відділення. Тому, якщо можна, я просив би розглянути таку можливість вилучити і цей пункт.

Ну, і нарешті Сергій Віталійович торкнувся питання про те, яка зарплата науковців порівняно з освітянами, порівняно з іншими сферами. То науковці виявилися на узбіччі цього процесу, підвищення зарплати працівникам охорони здоров'я, працівникам освіти, працівникам культури. Наразі ситуація дуже критична. Хочу сказати, що Україна знаходиться сьогодні чи не на останньому місці в Європі по кількості науковців на мільйон населення, в 6 разів, чи в 7 разів, менше ніж це в середньому по країнах ЄС, і це не може не викликати стурбованість. Можна говорити про те, що це випадковість, але якраз серед лідерів науково-технічного поступу, які країни, в яких найвище представництво науковців, тобто доля науковців на мільйон населення. Тому, напевно, це окреме питання. Але я просив би комітет, щоб ми могли повернутися до нього, ми не одноразово, Національна академія наук, Рада президентів зверталася з проханням

ініціювати це питання. Будемо продовжувати це робити, тому що ситуація критична. Особливо це стосується не тільки науковців, а фахівців і спеціалістів. Зарплата у фахівця, скажімо, в апараті президії це 12 тисяч гривень. Розумієте, що якщо людині потрібно доїхати на роботу, то третина чи майже половина цієї зарплати буде використовуватися на транспортні видатки. Так що дуже просив би, щоб ми повернулися до цього питання. Дуже дякую за увагу.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую, Анатолій Глібович.

Дійсно, і Іван Григорович піднімав це питання, і Валерій Вікторович, і Сергій Віталійович. Я думаю, що дійсно у нас так само, як ми не зупиняємося, продовжуємо такий сильний рух з точки зору заробітних плат вчителів, так само і варто це робити з точки зору наукових спеціалістів, наукових працівників.

Продовжуємо рухатися по позиціях національних академій, переходимо до галузевих. Олександр Маркович Бандрука, перший віцепрезидент Національної академії правових наук. Будь ласка.

БАНДУРКА О.М. Дякую. Шановні народні депутати, питання і складне, і досить просте. Я маю на увазі фінансування освіти і науки. Мене радує, що Міністерство освіти отримує більше на 58 мільярдів 800 мільйонів гривень. І 4 мільярди як ...*(Не чути)* йде на науку. Але це ж гроші, які йдуть на наукові установи чи освітні заклади, які підпорядковані Міністерству освіти. А галузеві академії, в тому числі Академія правових наук, за останні роки ніякої допомоги не отримала, крім того, що з нас зняли 35 мільйонів гривень три роки тому назад, і цих грошей нам так і не повернули. М'яко кажучи, оце така допомога.

Ми просимо сьогодні, шановні народні депутати, збільшити бюджетне фінансування, закладене в проєкті, на 25 мільйонів. Тому що те, що у квітні ми подавали, були одні ціни на будівельні матеріали. Ви, певно, знаєте, що будинок Національної академії правових наук України в Харкові зруйнований, але після цього вже впродовж останніх місяців постраждали ще два наші об'єкти, де розміщені наші науково-дослідні інститути там у Харкові.

Ми просимо 25 мільйонів. 15 – це на відновлення приміщень. Ми не просимо мільярди, ми знаходимо ці гроші, ходимо з протягнутою рукою по світу і по Україні. Нам допомагають всі, крім, можливо... От у Верховній Раді є куча

академіків і членів-кореспондентів нашої академії, можливо, вони допоможуть зараз при розгляді бюджету, але за попередні бюджетні роки, на жаль, ми допомоги такої не отримали. І 10 мільйонів – це на наукове дослідження, оскільки і міністерства, і Кабінет Міністрів, та і комітети звертаються до нас з різними пропозиціями розгляду певних тем фундаментальних досліджень, де потрібні і затрати на обстеження, на аналізи, на різного роду і матеріальні цінності потрібні. Тому оці 25 мільйонів, які ми просимо, вони є дуже суттєвими для життєдіяльності Національної академії правових наук України.

Те, що говорив президент Національної академії наук України, воно стосується всіх академій у нас зарплата доктора юридичних наук, який працює в науковій установі, з добавками, надбавками – 16 тисяч гривень, а у цивільному вузі – 40 тисяч. Важко утримувати кадри. Ну, і потім, буваючи за кордоном, можна кругом зустріти нашого науковця. Майже 20 тисяч громадян України із ступенями і званнями доктора, кандидата наук, професора, доцента, виїхали за кордон. І вони там востребувані, бо це грамотні люди, професійно підготовлені, вони там потрібні – Україні, на жаль, виявилися непотрібними.

Щодо комісії. Сергій Віталійович, ви є членом комісії, яка створена спеціально для вивчення академічної і галузевої академічної діяльності, очолює Олександр Любимович Копиленко, ви там член комісії. Я знаю, комісія активно працює, до нас ідуть безперервно запити на ту чи іншу інформацію, і ми співпрацюємо із комісією. Чи потрібно створювати ще одну комісію, крім того, що ви є членом комісії, яка якраз ці питання вивчає? Якщо потрібно розширити повноваження цієї комісії або більшої залученості академічної спільноти, ми готові в цьому приймати участь. Да, є Рада президентів, яку очолює президент Національної академії наук, і ми теж активно працюємо, збираємося майже щомісячно, розглядаючи наші проблеми. Передбачити передачу наукових установ відомствам. Якби я не почув, що це є офіційна пропозиція, то я подумав би, що це пропозиція наших ворогів на знищення академічної науки в Україні. Але, виявляється, що це офіційно зареєстровано в якихось документах. Я прошу комітет ... *(Не чути)* шкідлива для науки України, вона ворожа для національної безпеки і оборони України. І прошу зміни до бюджету, які ви будете, пропозиції вносити, врахувати наші, вони там у вас є в письмовому вигляді. Дякую за увагу.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую, Олександр Марковичу. Дійсно, я думаю, що ми з колегами звернемося і до колег членів галузевих академій, а таких у нас досить багато, щодо того, щоб, дійсно, подати поправки до проєкту бюджету, щоб врахувати всі ці потреби абсолютно нагальні, абсолютно необхідні.

Продовжуємо. І я бачу, що в нас підняв руку Перший віцепрезидент Національної академії педагогічних наук України Володимир Іларіонович Луговий. Володимире Іларіоновичу, будь ласка, вам слово.

Якщо можна, Володимир Іларіонович, увімкніть звук, нічого не чуто.

ЛУГОВИЙ В.І. Дякую. Вибачте. Шановні колеги, шановні народні депутати, НАПН також вдячна, що комітет у своєму проєкті рішення підтримує ті пропозиції щодо необхідного фінансування НАПН України, які обґрунтовані.

Разом з тим НАПН України також дуже стурбована оцим приписом щодо передачі наукових установ у відання профільних міністерств. Я просто не буду повторювати, що вже про це сказано, просто зазначу, що це суперечить нормам і рекомендаціям Європейського Союзу, куди ми прямуємо і, зокрема, Європейському дослідницькому простору.

В 17-му році був підготовлений звіт, я його просто показу, під егідою Європейської Комісії, складений потужними фахівцями Євросоюзу, в якому зазначено, проаналізовано всі сфери наукової інноваційної діяльності в Україні і там є рекомендації щодо всіх сфер, всіх підсфер наукової сфери, це і Національної академії наук, і галузевих академій наук, і університетської науки, і також наукових установ, які приписані у віддані міністерств. Так от нема жодної рекомендації, яка була б спрямована, що треба передати наукові установи чи то університетів, чи то нам, чи то галузевих академій відання міністерств.

Навпаки, в рекомендації 14 обґрунтовується, що треба розібратися з науковими установами при міністерствах, і пропонується два шляхи, що робити з цими установами: слабкі ліквідувати, а ті, що там більш-менш спроможні, то їх передати або університетам, або Національній академії наук, або галузевим академіям наук. Але жодним чином в цьому такому об'ємному і фундаментальному звіті європейців немає рекомендацій щодо того, що пропонується в проєкті державного бюджету. Я хочу підтримати пропозицію, таку оцінку мого колеги Бандурки, що це дійсно недобрий буде акт, щось подібне

відбувається не в Євросоюзі, а у нашого агресора – РФ. І я не думаю, що ми, як кажуть, повинні орієнтуватись на ті підходи, що сповідаються там. У нас ... *(Не чути)* теж просять вилучити цей пункт і в інші способи, які зараз організаційно існують, продовжити аналіз. Тим більше, що пройшла державна атестація, це ж не шутейне діло, це ж державна атестація. Ми реагуємо на установи, які отримали категорію «Г», там все передбачено процедурно, що з ними робить. Тобто ніхто не ухиляється від того, щоб продовжити дослідження, аналіз ефективності діяльності, піднімати цю ефективність і результативність. Дякую за увагу.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую, Володимир Іларіонович.

І я бачу, піднята рука у нас у президента Національної академії аграрних наук України. Ігор Володимирович Гриник, будь ласка, вам слово.

ГРИНИК І.В. Дякую.

Доброго дня, шановні колеги. Дякую за надане слово. Національна академія аграрних наук цілком підтримує своїх колег Анатолія Глібовича і колег з інших академій. Я хотів би декілька слів сказати по пункту 22 абзац п'ятий. Ми пропонуємо також цей пункт виключити. Як сьогодні можна ліквідовувати наукові установи аграрної академії або кудись передавати, коли продовольча внутрішня безпека якраз базується на розробках наших, вітчизняних? І ми ставимо прямим під удар нашу внутрішню продовольчу безпеку, а це формування... як кажуть, безпека наших громадян України. І наші наукові розробки, нашої галузевої академії, наших наукових установ, вони були фундаментом якраз експортного потенціалу сільського господарства України, який сьогодні дає біля 40 відсотків до бюджету України.

Ну і, звичайно, зарплата. Я цілком підтримую, сьогодні, коли наукові установи формують внутрішню продовольчу безпеку, середня зарплата науковця аграрної академії складала за минулий рік і за цей на рівні 12 тисяч гривень.

Дякую.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую, Ігор Володимирович.

Ремарка Валерія Вікторовича.

КОЛЮХ В.В. Дякую за вашу позицію. Ми тут щойно обговорювали питання щодо цього проблемного питання передачі наукових установ профільним

міністерствам і обговорили детально те, що міністерства реорганізуються, ліквідовуються, створюються, і тоді виникне питання, що передали майно невідомому якомусь міністерству, якого ліквідували. А академії, в тому числі галузеві академії наук, вони є вічними.

Тому я думаю, що однозначно ми повинні виключити цю норму з проєкту Державного бюджету.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую, Валерію Вікторовичу.

Я думаю, ця позиція вже зафіксована, так само, як і, безумовно, підтримка інших пропозицій академії національної і галузових академій, в тому проєкті рішення, який на зараз є чинним. Але, оскільки ми сьогодні отримали досить багато нових даних від Міністерства фінансів, від Міністерства освіти і науки, ми досі чекаємо теж на офіційні дані, які стосуються, зокрема, відсотка використання субвенції і бачення того, як це можна робити в чинній конструкції або в зміні. По погодженню з головою комітету, з колегами ми тут нашвидкуруч теж обговорили.

Ми зараз оголошуємо перерву в засіданні нашого комітету для опрацювання додаткових даних, які ми отримаємо, пропозицій. Перерва буде в нас до п'ятниці до 9:00, коли ми продовжимо засідання комітету і розгляд проєкту бюджету на 2027 рік. Запрошую, знову ж таки, всіх, хто зараз до нас доєднався, може, з'являться додаткові аргументи, радо їх вислухаємо.

Тому зараз засідання комітету не закінчується. Оголошується перерва до п'ятниці 9-ї години. Дякую всім.